

„Szolnok 2030” Ifjúsági stratégia

Készült a *TOP-6.9.2-16-SLI-2017-00001* azonosítószámú

„*Még több ok Szolnok! – A helyi identitás és kohéziós erősítése Szolnokon*” című pályázat
keretében

Készítette:

xpand Magyarország Kft.

2018. május 10.

Tartalom

Vezetői összefoglaló	5
1. Bevezetés	8
2. Módszertan	10
3. Helyzetkép összefoglalás	14
4. Stratégia felépítése.....	17
5. Intézkedések az ifjúsági stratégiában	18
5.1. „Itthon vagyok” – korcsoportok közötti együttélést fejlesztő intézkedések	21
5.1.1. Szolnoki Egyeztető Fórum	23
5.1.1.1. Intézkedés tartalma	23
5.1.1.2. Intézkedés felelőse	24
5.1.1.3. Az intézkedés időterve.....	24
5.1.2. Ifjúságot megszólító városimázs és városkommunikáció kialakítása	25
5.1.2.1. Intézkedés tartalma	25
5.1.2.2. Intézkedés felelőse	27
5.1.2.3. Intézkedés időterve	27
5.1.3. Ifjúsági korcsoport részvétele a település döntéshozatali mechanizmusában	27
5.1.3.1. Az intézkedés tartalma.....	28
5.1.3.2. Az intézkedés felelőse	28
5.1.3.3. Az intézkedés időterve.....	29
5.1.4. Ifjúsági korcsoport alkalmazkodási- és önmenedzselési képességét vizsgáló monitoring rendszer kialakítása	29
5.1.4.1. Az intézkedés tartalma.....	29
5.1.4.2. Intézkedés felelőse	30
5.1.4.3. Intézkedés időterve	31
5.1.5. Önálló életkezdést támogató eszközrendszer kialakítása	32
5.1.5.1. Az intézkedés tartalma.....	32
5.1.5.2. Az intézkedés felelőse	34
5.1.5.3. Az intézkedés időterve.....	34
5.2. Munkaerő-piaci lehetőségeket fejlesztő intézkedések.....	34
5.2.1. Háromoldalú együttműködés a tehetséges fiatalok helyben tartása érdekében.....	36
5.2.1.1. Az intézkedés tartalma.....	36
5.2.1.2. Intézkedés felelőse.....	38
5.2.1.3. Az intézkedés időterve.....	39
5.2.2. Együttműködés a vállalkozási hajlandóságot ösztönző társadalmi szervezetekkel.....	40

5.2.2.1.	Intézkedés tartalma	40
5.2.2.2.	Az intézkedés felelőse	42
5.2.2.3.	Az intézkedés időterve.....	42
5.2.3.	Ipar 4.0 Támogató Központ.....	43
5.2.3.1.	Az intézkedés tartalma.....	43
5.2.3.2.	Az intézkedés felelőse	46
5.2.3.3.	Az intézkedés időterve.....	47
5.2.4.	Szolnoki Mezőgazdasági Innovációs Központ létrehozása.....	48
5.2.4.1.	Az intézkedés tartalma.....	48
5.2.4.2.	Az intézkedés felelőse	49
5.2.4.3.	Az intézkedés időterve.....	50
5.3.	Tanulást és önképzést támogató intézkedések.....	51
5.3.1.	Ipar 4.0 igényeit kielégítő képzések megalakítása minden képzési szinten	51
5.3.1.1.	Az intézkedés tartalma.....	52
5.3.1.2.	Intézkedés felelőse.....	54
5.3.1.3.	Az intézkedés időterve.....	55
5.3.2.	Számítástechnikai ismeretszerzés kiemelt támogatása.....	55
5.3.2.1.	Az intézkedés tartalma.....	56
5.3.2.2.	Az intézkedés felelőse	57
5.3.2.3.	Az intézkedés időterve.....	58
5.3.3.	Önismeretet fejlesztő eszközrendszer kialakítása az iskolarendszerű képzéshez illetve	59
5.3.3.1.	Az intézkedés tartalma.....	59
5.3.3.2.	Az intézkedés felelőse	61
5.3.3.3.	Az intézkedés időterve.....	61
5.4.	Közösségi környezet fejlődését támogató intézkedések	62
5.4.1.	„Talentum” Önfelkészítő és Közösségi Tér létrehozása	63
5.4.1.1.	Az intézkedés tartalma.....	63
5.4.1.2.	Az intézkedés felelőse	64
5.4.1.3.	Az intézkedés időterve.....	64
5.4.2.	Szolnoki könnyűzenei fesztivál megszervezése	65
5.4.2.1.	Az intézkedés tartalma.....	65
5.4.2.2.	Az intézkedés felelőse	66
5.4.2.3.	Az intézkedés időterve.....	67
5.4.3.	Intergenerációs kapcsolatok erősítése	68
5.4.3.1.	Az intézkedés tartalma.....	68
5.4.3.2.	Az intézkedés felelőse	69
5.4.3.3.	Az intézkedés időterve.....	69
5.4.4.	Közösségszervező szervezetek támogatása.....	70

5.4.4.1.	Az intézkedés tartalma.....	70
5.4.4.2.	Az intézkedés felelőse	72
5.4.4.3.	Az intézkedés időterve.....	73
6.	Az intézkedések elvárt hatása	74
7.	Összegzés	77

Vezetői összefoglaló

A fiatalok elvándorlásának problémája nem csupán Szolnokot, és nem is csupán Magyarországot érintő jelenség. A 21. század Európa-szerte a városok versenyéről szól: egy város hosszú távon pedig csak akkor lesz élhető és fenntartható, ha a fiatalok is megtalálják a biztos helyüket benne. Szolnok számára ma az egyik legfőbb kihívás az, hogy tud-e olyan vonzó lehetőségeket kínálni a felnövekvő generációknak, amiért érdemes itt letelepedni és élni. Éppen ezért jelen ifjúsági stratégia messze túlmutat a gyermek- és ifjúságvédelem társadalmi beilleszkedést támogató célkitűzésein: fókuszában az az eszközrendszer áll, mellyel elérhető, hogy 2030-ra a szolnoki fiatalok hazai és nemzetközi szinten egyaránt versenyképesek legyenek.

Szolnok esetében jelenleg nincs kilátásban olyan nagy horderejű intézkedés, mely képes lenne egy csapásra megoldani a problémát, és bizonyos területeken az önkormányzat hatáskörén túlmutató, állami beavatkozási szándék is szükséges. Ugyanakkor, a város biztonságosan támaszkodhat a már meglévő eszközökre, és széles helyi összefogással, a különféle forráslehetőségek kiaknázásával létre tudja hozni ezen vektorok közös eredőjét, megsokszorozva ezzel a ifjúsági korosztályt érintő tevékenységek hatóerejét.

Az elvándorlás vagy kivándorlás melletti döntés háttérében az esetek túlnyomó többségében a jobb megélhetés reménye jelenti a fő motivációt. Éppen ezért a legfontosabb szolgáltatás, amit a város adhat a fiataloknak, az intellektuális kihívást nyújtó munkahely. Ezt az összeszerelő üzemek ma már nem tudják biztosítani. Az előrelépéshez Szolnoknak egyrészt támogatnia szükséges a településen található vállalkozások innovációs fejlesztését. Másrészt általános cél olyan vállalkozások Szolnokra hívása, amelyek a legmodernebb eszközökkel és gyártási technológiákkal felvértezve képesek idevonzani a szellemi kihívást kereső fiatal munkaerőt.

A tudásalapú ipar kiszolgálásához olyan szakemberekre van szükség, akik a fejlesztésben és az alkalmazásban is részt tudnak venni. Sajnos a magyar oktatási rendszer versenyképessége csökkenő tendenciát mutat, ezt helyi szinten a város nem tudja kezelni. Egy-egy sikerszakmát azonban fel tud karolni, és minőségi felsőfokú képzések indításával – akár vállalati finanszírozás bevonásával – elérhetővé tudja tenni a célcsoport számára a kívánatos szaktudás megszerzését. Fontos hangsúlyozni, hogy felsőfokú képzések alatt nem csak a Neumann János Egyetem közel sem kielégítő képzési kínálatát értjük, hanem minden olyan felsőoktatáson kívüli képzést, amely nemzetközi szinten is piacképes szaktudást biztosít, és amelyet az ipar 4.0 megoldásokat használó vagy használni kívánó vállalkozások igénybe tudnak venni.

Az ifjúsági korcsoportra nem csak igénybevevőként, hanem alakítóként is gondolnunk kell, amikor Szolnok jövőjével foglalkozunk. A jövőre felkészülés másik fő eleme a szaktudás megszerzése mellett a megfelelő lelki-szellemi állapot elérése. Az alkalmazkodási- és önmenedzselési képesség, illetve soft skilliek fejlesztése az a tényező, mely a legnagyobb hatással lehet a fiatalok saját életére és környezetére egyaránt. A sikeres fiatalok végzettségtől függetlenül jobban tudnak érvényesülni: legyen szó akár egy pályakezdő kozmetikusról vagy programozóról, amennyiben megfelelő mentális-intellektuális és vállalkozói készségekkel bír a fiatal, akkor képes lehet két-háromszoros jövedelmi szintet elérni ahhoz képest, mint ha csupán a szaktudásával felvértezve kellene helyt állnia a munkaerőpiacon. Az egyéni boldoguláshoz szükséges interperszonális készségek (soft skilliek) fejlesztése így végső soron fizetőképesebb keresletet teremtő erőként jelenik meg a helyi piacon, hozzájárulva a gazdasági fellendüléshez. A szükséges képzések megvalósítása nem feltétlenül az önkormányzat feladata, a különféle civil szervezeteknek köszönhetően Magyarországon már működő jó gyakorlatok (mentorprogramok, tréningek, stb.) szolnoki bevezetéséhez azonban mindenképp szükség van az önkormányzat támogatására és közreműködésére is. Az ide vonatkozó lehetőségekkel kapcsolatban az ifjúsági stratégia és a kapcsolódó cselekvési terv konkrét javaslatokat is megfogalmaz.

A széleskörű összefogásnak a gazdasági szektorra is ki kell terjednie, a sikeres működéshez együttműködéseket kell kialakítani a helyi vállalatokkal. Az együttműködés legfőbb célja a kiemelkedő fiatal tehetségek személyre szabott életpályával történő megszólítása, melyet az önkormányzat, a vállalkozások és a képzőintézmények csak együttes erővel tudnak kialakítani. A gazdasági szereplőkkel történő együttműködés másik lehetséges fókuszpontja egy mezőgazdasági vagy gépgyártási klaszter megalapítása, mely közös platformot teremthetne a környékbeli cégekben megjelenő innováció kiaknázásához, és további gazdasági fejlesztéseket generálhat.

A rendszerváltás óta a legifjabb generációk számára a lakhatás jelenti a legnagyobb nehézséget, és ennek biztosítása viszi el jövedelmük jelentős részét. A helyzet évről-évre nehezebbé válik, hiszen az ingatlanpiaci árak növekedésével mind a lakbérek, mind a lakásárak emelkednek. A lakhatás problémakörének a megoldásához nagymértékben hozzájárulnának az önkormányzat által biztosított kedvezményes lehetőségek, melyek az önkormányzati ingatlanvagyon bérleti hasznosításától (fecskeház program) kezdve a szociális lakáslízing konstrukció kidolgozásáig többféle formát ölthetnek. A lakhatási lehetőségek kínálata a városban emelt szintű

munkásszálló vagy kollégium fejlesztéssel még tovább bővíthető – nyaranta akár turisztikai célú hasznosítással (pl. Student Hotel).

Összességében a fiatalok számára ideális város olyan jellemzőkkel bír, mely kielégíti a fiatalok igényeit, miközben ők is a helyi társadalom aktív és építő részévé válnak. A fiatalok igényeinek megfelelő oktatás, valamint munkalehetőségek kiépítése, állampolgári részvételük szerepének növelése, az életvitel szempontjából számukra fontos tényezők szem előtt tartása, és a sokszínű szabadidős lehetőségek biztosítása által nem csupán mérséklődhet az elvándorolt fiatalok száma, illetve növekedhet a más településekről bevándorló fiatalok száma, hanem egy dinamikus, fejlett és további fejlődésre képes város bontakozhat ki. Amennyiben tehát Szolnok a fiatalok számára képes biztos jövőképet teremteni, egyúttal saját fennmaradását és fejlődését teremti meg.

1. Bevezetés

Egy közösség, de az egész társadalom megmaradásában is különösen fontos szerepet kap az ifjúság, hiszen ez a csoport biztosítja a folytonosságot, rájuk hagyja a közösség a felhalmozott tudást, és tőlük várják a hagyományok megőrzése mellett a kritikai szemlélet által hajtott fejlődés megvalósítását. Ha az ifjúságot ezeken a szerepeken keresztül értelmezzük, akkor történelmi korszakonként változó korcsoporthatárokkal jellemezhetjük az idetartozók halmazát. Ennek számos oka megnevezhető – például, hogy a felnőttkorhoz tartozó szerepek betöltéséhez szükséges felkészülés (pl. iskolarendszerű oktatásban való részvétel) egyre hosszabb időtartamot ölel fel, de említhetjük azt is, hogy változik a képzés és a munkavállalás időszakainak szeparáltsága, a határok elmosódnak. Ennek következményeként a rendszerváltás óta jellemző az eddigi legszélesebb korhatár-meghatározás, amelyhez a tudományos és szakpolitikai megközelítés is egyre többször igyekszik alkalmazkodni az ifjúság csoportjának 15-től 29 éves korig való kijelölésével.

A közösség által az ifjúsághoz kapcsolt szerepek betöltésének van egy előfeltétele: helyben, fizikailag is jelen kell lennie. Ezért okoz a közösségek számára visszafordíthatatlan károkat a túlzott mértékű elvándorlás, a belső és külső migráció. Mezo-szinten nézve az elvándorlás folyamatát károkról beszélhetünk, míg mikro, vagyis az egyének és döntéseik szintjén racionális megfontolásként értékelhetjük, amely az egyén céljainak elérését nézve, sikerként is értelmezhető. A munka, a megélhetés, a magasabb életminőség szólítja el az ifjúságot, amelyet a közösség nem tudott biztosítani. Az egyéni érdek szembekerül a közösségi érdekekkel. Az érdekütközésben az dönt, hogy a helyi közösség milyen hatékonyan tudja a személyközi kapcsolatokon és az általános jóllét fejlesztésén keresztül marasztalni a potenciális elvándorlót, vagy visszacsábítani azt, aki már elvándorolt. A közösségek sokat veszítettek megtartó erejükből, lényegében nem is említhetünk olyan dimenziót, ahol ez erősödött volna. Ezzel szemben az elvándorlást a területi egyenlőtlenségek felerősödése, a szolgáltató intézmények által biztosított ellátás elérhetőségének és minőségének egyenetlensége, az információhoz való könnyű hozzáférés, a szabadabb munkaerő-áramlás, és a kommunikációs eszközök rohamos fejlődése is támogatja, miközben a klasszikus közösségi formák ereje szemünk láttára veszít jelentőségéből.

Az elvándorlás mellett való döntés – jelentős részben – megmagyarázható a magasabb életminőség reményével kecsegtető lakhely eléréséhez befektetendő erőforrások és a helyben maradás által kínált életminőség különbségeinek egyenleteként. Ennek a két változónak a

tekintetében a hátrányos helyzetű térségek kettős helyzetben vannak. Egyrészt, könnyebben lehet olyan desztinációt találni, amelyhez képest jelentősen alacsonyabb az életminőség (tehát nagyobb az életminőség-különbözet keltette elszívóhatás). Másrészt, ezzel ellentétesen, feltételezhetjük azt is, hogy az elvándorolni vágyók informáltsága és egyéb erőforrásaik is mérsékeltebbek (szerényebbek az elvándorlást serkentő erőforrások).

Magyarország egészének és minden településének sikere szempontjából kulcskérdés, hogy eredményes legyen az ifjúsági korcsoport megtartásában. A nemzetközi példák igazolják, hogy az ifjúság megtartása mellett a korcsoportba tartozók megszólításában is sikeresnek kell lenni, megcélozva a nemzetközi mobilitásban résztvevőket is.

Jelen dokumentum célja, hogy olyan cselekvések sorozatát jelölje ki, amelyek már rövidtávon is érezhetően, hosszútávon pedig hathatósan is képes javítani a 14 és 29 éves korosztály helyzetén egy vonzó jövőkép kialakításával.

A stratégia megközelítésében három terület kap kiemelt szerepet, amelyek az elégedettségre okot adó életminőség minél könnyebb megteremtésében a legnagyobb szerepet játsszák. Az első terület a munkapiac és a kapcsolódó szolgáltatások területe, amellyel kapcsolatos megközelítés azt hangsúlyozza, hogy minden fiatalnak meg kell adni a lehetőséget, hogy olyan munkakörben tevékenykedhessen, amely számára inspiráló mértékben jelent kihívást a mindennapokban. Ez előrevetíti az elérhető pozíciók horizontális és vertikális differenciálódásának szükségességét. A második terület a tanulási lehetőségekhez való hozzáférés, ahol a stratégia célkitűzése olyan környezet létrehozása, amelyben a fiatalok minden képzési szinten megtalálhatják azt a curriculumot, amelyben szereplő tanegységek elsajátításával versenyképes és helyben felhasználható szaktudásra tesznek szert. A harmadik terület a közösségi élet, amely lehetőséget ad a 2010-es években egyre inkább fenyegető fiatalkori elmagányosodás megakadályozására és alkalmat teremt a település ifjúságának kapcsolatépítésére, az életminőséget emelő közösségi életben és kulturális programokban való részvételre.

2. Módszertan

A stratégia kialakítását széleskörű szekunder elemzés, valamint az ifjúsági célcsoport körében végzett kérdőíves és szakértői interjúk alapozták meg. A feltárt hiányosságokra, problémákra a megoldási javaslatok kidolgozása nemzetközi szakértők részvételével, a gazdaság és képzés helyi szereplőivel, valamint az ifjúság bevonásával, műhelymunkák keretében történt.

A helyzetelemzés során egyrészt adatgyűjtés készült Szolnok és az ott élő ifjúság helyzetének feltérképezése céljából. A társadalmi- és gazdasági helyzetkép felrajzolásához a vállalkezési környezet, a vállalkozások sikeresség, a kutatás-fejlesztési potenciál, valamint a munkaerőpiaci helyzet is elemzésre került. Másrészt a helyi célcsoportokra vonatkozó primer adatgyűjtés szolgált segítségül a beavatkozási területek kijelöléséhez. Itt egyaránt megjelentek az ifjúságtól érkező visszajelzések, az ifjúság testi-, lelki- és szellemi egészségére vonatkozó megállapítások, valamint a stratégiában partnerként potenciálisan résztvevő szervezetek képviselőitől érkező bemeneti információk. Így a stratégia megalapozásánál és egyébként a kialakított stratégia véleményezésénél is jelentős szerepet kaptak a célcsoportok. A harmadik terület pedig a hazai és nemzetközi ifjúsáspolitikai alapidokumentumok, amelyhez igazodnia szükséges minden, vertikálisan alacsonyabb szinten lévő stratégiai dokumentumnak. A készülő stratégia legmagasabb szintű jogforrása Magyarország Alaptörvénye, amelynek vonatkozó része kiemeli, hogy hazánk különös figyelmet fordít az ifjúságra, mint korcsoportra és rájuk jellemző speciális problémákra, kérdésekre. Nemzetközi szinten a Gyermekek Jogairól Szóló ENSZ Egyezmény és az Európa Tanács által 2003-ban megfogalmazott ajánlás a fiatalok helyi és regionális közéletben való részvételéről szóló dokumentuma tekinthető olyan nemzetközi jogforrásnak, amelyhez a stratégia készítése során igazodni ajánlott. Ezen dokumentumok azonban nem gyakorlati, hanem elvi megfontolásokat ajánlanak a szervezetek számára.

Ezeknél gyakorlatiasabb célokat emelnek ki más stratégiai dokumentumok:

- Magyar dokumentumok köre
 - Szolnoki Ifjúsági koncepció 2014-2020
 - Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia 2014-2020
 - Nemzeti Ifjúsági Stratégia 2009-2024
 - Nemzeti Sportstratégia 2001-2020
 - Digitális Oktatási Stratégia 2016-2030
- Nemzetközi dokumentumok köre

- Az Európai Unió ifjúsági stratégiája (2010-2018) – befektetés és az érvényesülés elősegítése
- Az Európai Bizottság Fehér Könyve – Új lendület Európa fiataljai számára Európai Közösségek Bizottsága Brüsszel, 2001. 11. 21.

Megyei szinten ifjúsági stratégia nem található. Más stratégiák ugyan érintik a Szolnok számára összeállítandó koncepció részeit, ezeket azonban a horizontális kapcsolódások mentén fogjuk ismertetni.

Jelen dokumentumban a fenti stratégiákban rögzített irányelvek összefoglalására van lehetőség, ezért a következőkben a leghangsúlyosabb tematikus egységeket emeljük ki, amelyeket a stratégiaalkotásnál figyelembe kell venni és a döntéseket alátámasztó érvrendszerekbe be kell építeni:

- Oktatás
 - Cél: Az oktatási lehetőségek diverzifikálása, a képzési területek regionális szinten való megjelenítése, a nemzetközi tanulói közösségek, kapcsolatok támogatása. A tudományos fejlődéshez szükséges humán erőforrás biztosítása.
- Munkaerőpiac:
 - Cél: A fiatalok kreativitását, vállalkozói készségét támogató intézkedések erősítése. Az önálló egzisztencia megteremtéséhez szükséges esélyek növelése.
- Család, demográfia:
 - Cél: Az elöregedő társadalom felé tartó folyamatok megfordítása a fiatalok segítségével.
- Politika, közélet
 - Cél: Saját ügyekben való jelentős mértékű önrendelkezés biztosítása, a közös ügyekben való erőteljesebb részvétel mellett.
- Szolidaritás
 - Cél: A fiatal csoportokon belüli és a fiatal csoportok számára a társadalom által biztosított befogadás elősegítése; a marginalizálódási esélyének csökkentése.
- Egészség:
 - Cél: Az egészségtudatos életvitel kialakítása, az idősebb korban megjelenő egészségügyi problémák kialakulásának csökkentése prevenciók eszközök segítségével.

Az ifjúságot érintő hazai, Európai Unió vagy egyéb nemzetközi szabályok alkalmasak arra, hogy felhívják a figyelmet a nemzetközi tendenciák által kirajzolódó problémákra. A nyugati világ nagy részén a felsorolt célok érvényesek és kulturális háttértől függetlenül kívánatosak is. Helyi szinten azonban nem elégséges ezekből kiindulni, illetve kizárólag ezekhez igazodni, hiszen az egyén és a közösség igényei is hierarchikus rendben épülnek egymásra. Ezért nem irreleváns, hogy melyik irányelvre helyezzük a legnagyobb hangsúlyt. A hazai példák azért hasznos kiegészítői a bemutatott irányelveknek, hiszen országon belül, azonos társadalmi légkörben, a helyzetképből már láthatjuk, hogy milyen problémákra kell fókuszálni. Továbbá a jó gyakorlatokból kiderül, hogy a települések vezetői miként igyekeztek ezekre reagálni a helyi akciótervek segítségével.

Jász-Nagykun-Szolnok megye több olyan akciótervet is elkészített, amelyek rendelkeznek a megyében található települések fejlesztési irányairól is. Ezekkel – csakúgy mint az országos és nemzetközi irányelvekkel – fontos, hogy egy irányba mutasson a készülő ifjúsági stratégia, egymást támogatva növekedjen az esély a megvalósulásra.

Az akciókat a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Területfejlesztési koncepció tartalmazza, amelynek céldátuma 2020. A stratégia több ponton is érinti az általunk prioritizált dimenziókat, hiszen foglalkozik a lakhatás, foglalkoztatás és közösségfejlesztés területeivel is, hangsúlyozva az innovatív megoldások és intelligens növekedés fontosságát. A célok ugyan nem az ifjúságot célozzák, de a területfejlesztés céljai így is jelentős átfedésben vannak az általunk prioritizált témákkal. A célok:

- a kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése;
- az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása;
- a KKV-k, a mezőgazdasági és a halászati ágazatok versenyképességének javítása;
- az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázat-megelőzés és –kezelés ügyének támogatása;
- a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság propagálása;
- a fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban;
- a foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása;

- a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem;
- beruházások az oktatás, készségfejlesztés és élethosszig tartó tanulás területén;
- az intézményi kapacitás javítása és hatékony közigazgatás.”¹

Az ifjúsági stratégiát átszövő horizontális célokként jelennek meg az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében 2015-ben elfogadott Fenntartható Fejlődési Célok.² A 2030-ig érvényes új globális agenda a fenntartható fejlődés alapelveire alapozott fejlődés, és az ezzel kapcsolatos nemzetközi fejlesztési együttműködés céljait foglalja össze. A Fenntartható Fejlődési Célok 17 olyan célkitűzést fogalmaz meg, melyeket a résztvevő országok 2030-ig meg kívánnak valósítani, köztük a gazdasági növekedés és jólét fokozását, továbbá az emberek egészségügyi, oktatási és szociális szükségleteit szolgáló, valamint a környezetvédelmi szempontokat érvényesítő programokat. A szolnoki ifjúsági stratégia az alábbi célokhoz kapcsolódik hangsúlyosan:

- Minőségi oktatás
- Tisztességes munka és gazdasági növekedés
- Ipar, innováció és infrastruktúra

A helyzetelemzés eredményének értékelése, az ifjúsággal kapcsolatos jövőkép kialakítása, és a jövőkép eléréséhez szükséges stratégiai útvonalak kijelölése közösségi bevonódáson alapuló műhelymunkák sorozatával valósult meg 2018 tavaszán az xpan Magyarország Kft. szakértőinek irányítása mellett. A stratégiát alkotó intézkedések kijelölését nemzetközi jó gyakorlatok elemzése előzte meg. A jelen dokumentumban bemutatott intézkedések meghatározása és prioritizálása a szolnoki ifjúsági közösségekben tevékenykedő szakemberek, a városi intézmények képviselői, valamint a 14-29 éves korosztály képviselőinek aktív részvételével zajlott.

¹ Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Konceptió 2014-2020, 82. oldal.

² <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

3. Helyzetkép összefoglalás

A helyzetkép egyes elemeit áttekintve megvontuk azt az összegzést, amely jól láttatja a település jelenlegi helyzetét. Szolnok várost az interjúalanyok egy jó természeti adottságokkal rendelkező településként jellemezték, mely számtalan lehetőséget kínál a városba látogató turisták számára, azonban továbbra is vannak olyan területei, melyek fejlesztésre szorulnak. A településen található szolgáltatások elérhetősége megfelelő, azonban az igények kielégítésére való törekvés a szolgáltatók esetében is folyamatos kihívást jelent. A város közösségét jellemzi az érdeklődési kör, illetve a lakókörzet szerinti tagoltság. Rendszeresen megrendezésre kerülnek városi szintű rendezvények, a lakosságot „egyként” mozgatni viszont csak a jobban beharangozott városi, illetve leginkább az országos szintű rendezvények képesek.

A fiatalok közösségbe való szerveződése során meghatározó az iskolatípus, illetve az érdeklődési kör. A településen különböző sportokat, néptáncot, illetve zenét gyakorló közösségek működnek. A sportegyesületek szerepe kiemelkedően fontos a fiatalok helyzete szempontjából, ugyanis ezek örvendenek a legnagyobb népszerűségnek körükben, illetve a sport által lehet a településen a legkiemelkedőbb eredményeket elérni. Fontos megemlíteni továbbá a település diákönkormányzatának kiemelkedő szerepét a fiatalok közösségének formálásában. A fiatalok által leginkább kedvelt közösségi hely a Tisza-part, a város terei, illetve különböző vendéglátóhelyek. A városvezetés, valamint a fiatalok közötti kapcsolatot, illetve együttműködést kiemelkedően jónak ítélte a helyzetelemzés során megkérdezett személyek mindegyike. Szolnok városvezetése folyamatosan törekszik az ifjúság közelebbe való bevonására, illetve társadalmi felelősségtudatuk kialakítására, melyre kitűnő példaként szolgál a helyi diáktanács aktív működése.

Az interjúalanyok a fiatalok helyzetének jellemzése során az oktatásra, valamint a munkalehetőségekre tértek ki, mint meghatározó tényezők. Az oktatási intézmények munkatársaiként nyilatkozó interjúalanyok alapvetően pozitívan értékelték a település oktatási intézményeinek színvonalát. Azonban a középiskolákból hiányzik a vállalkozóképzés, mely elősegítené a fiatalok számára a vállalkozói szellem, illetve lehetőségeik ismeretének kialakítását. Kivételt képez a felsőoktatás, amely nem járul hozzá pozitívan a fiatalok helyben maradásához. Az egyetem népszerűsége csökkent az elmúlt időszakban. A helyi felsőoktatás kínálta lehetőségek nem kielégítőek a fiatalok szempontjából, illetve kínálatából hiányzik egy elit szak jelenléte. A munkalehetőségeket szintén meghatározónak találták az interjúalanyok a fiatalok jövőképeinek szempontjából. Bár részletesen nem tértek ki a város kínálta

munkalehetőségekre, de a válaszok alapján feltételezhetjük, hogy az interjúalanyok véleménye szerint Szolnokon is lehetséges a megélhetés biztosítására, azonban az már kevésbé valószínű, hogy a fiatalok az elvárásaiknak megfelelő munkahelyet találnak a településen.

A fiatalok elvándorlása súlyos probléma, mely várhatóan már a közeljövőben komoly gondokat fog okozni a városban. Az interjúalanyok tapasztalatai alapján a szolnoki fiatalok elvándorlásának oka az igényeiknek megfelelő lehetőségek hiánya, különös tekintettel a munkalehetőségekre, és az általuk kínált fizetésekre. Az ifjúság számára potenciális célpontot Budapest, illetve különböző külföldi városok jelentenek. A településen való maradást motiválhatja a könnyebben megoldható lakáskérdés, illetve a család közelsége. Továbbá, az elvándorlás kérdéskörével kapcsolatban érdemesnek tartjuk kiemelni a sport jelentőségét, különös tekintettel a kosárlabdára és az egyéni sportokra, melyek komoly vonzerővel bírnak a fiatalok körében. Azonban az aktívan sportoló fiatalok is általában a sport (és Szolnok) hátrányára döntenek, amikor továbbtanulási lehetőségeik mérlegelése során más városok által nyújtott lehetőségeket jobbnak ítélik.

Összefoglalva az interjúalanyok javaslatait, a város fejlődését segítené, illetve a fiatalok elvándorlását csökkentené, amennyiben szélesebb körű lehetőségeket kínálna a lakosság számára, mind a szórakozási lehetőségek, mind a munkalehetőségek területén. Szolnok a digitalizáció területén is fejlesztésre szorul, a technika fejlődése pedig a fiatalok helyzetének szempontjából sem elhanyagolható. Mindemellett a munkahelyek korszerűsítésére is szükség van az előrelépés érdekében. A helyi szereplők közötti hatékonyabb együttműködés pozitív hatást eredményezhetne a szolnoki közösségre, különös tekintettel a fiatalok közösségére vonatkozóan. A település tehát egyértelműen fejlesztésre szorul, azonban ennek megvalósítására belátható időn belül van szükség. A fiatalok intenzív elvándorlásában ugyanis a tervezett fejlesztések kései megvalósulása is szerepet játszik.

Szolnok Magyarország déli régióira jellemző problémákkal küzd. Ezen nehézségek között elsőrendű az elvándorlás, a gazdasági lemaradás és a közösségek felbomlása. A jó gyakorlatok azt mutatják, hogy ezen folyamatokkal szemben van lehetőség a helytállásra, de ehhez nagyon precízen megtervezett és végrehajtott társadalom- és gazdaságpolitikai döntésekre van szükség. A következőkben kiemelünk néhány olyan pontot, amely most gyengévé teszi Szolnokot a kihívásokkal szemben, ezért ezeken a területeken rohamos fejlődésre van szükség a sikeres ifjúság megtartása érdekében. Az ifjúság testi-, lelki és szellemi állapota – bár egyelőre viszonyítási pont nélkül, de elmondható, hogy – fejlesztésre szorul az önmenedzselési

képességét illetően. A fiatalok öntudata, önismerete, aktivitása és egészségi állapota is olyan szinten van, hogy szükséges ezek koncentrált fejlesztése. Az adatelemzésből kiderül, hogy az iskolázottság növelése és a közösségi aktivitásokba való bevonás erre jó lehetőség.

Hangsúlyos kritikaként jelenik meg, hogy a városfejlesztésére vonatkozó tervek megvalósítása esetleges, a helyiek sok olyan projektet szemléltek, amelyek vagy csak nagyon későn vagy egyáltalán nem valósultak meg. Ennek egyik okaként a vállalkozói szemlélet hiányát nevezik meg, amely az intézkedések fenntartható hasznosulása helyett más célokat helyeznek a prioritási sorrend elejére.

A következő évtized motorja a tudásalapú ipar lesz, az ipar 4.0. Szolnok ebben most jelentős elmaradással bír, hiszen egyelőre nem építette ki azt az infrastruktúrát, környezetet, amely képes lenne a helyi szereplők innovációs eszköztárához hozzájárulni vagy esetleg helybe vonzani a fejlesztést ösztönző szereplőket. Ehhez szorosan kapcsolódik a helyi felsőoktatási intézmény helyzete. A kihelyezett kar jelen állapotában nem tud versenytársa lenni az ország más képzéseinek, márpedig enélkül sem a tudományos élet, sem az ifjúsági közösség nem lesz megszólítható.

Az empirikus eredmények arra engednek következtetni, hogy jelenleg Szolnok nem formálja a települési közösség fejlődésének, hanem szemlélője, amelynek hatására a negatív regionális folyamatokat csak elszűnve. A fejlesztések többnyire az EU-s forrásoknak köszönhetően mennek végbe a helyi társadalom, vállalkozói közeg proaktivitása nélkül. A településsel kapcsolatban tapasztalható negatív folyamatok még megállíthatók, hiszen Szolnok lehetőségtere ehhez kedvező. Az átgondolt, helyi igényekre szabott döntések eredményt is képesek elérni. Ezt mutatja, hogy az ifjúság által hiányosnak azonosított szórakozási lehetőségek köre egy nagyon sikeres – SZVF által létrehozott – szórakozóhellyel bővült. Ebben láthatjuk a helyes, célravezető döntési mechanizmusok sikerességét.

4. Stratégia felépítése

A stratégiára egymáshoz lazán kapcsolódó, szinergikus hatásaiban jelentős intézkedéseként tekint a dokumentum, amely egyaránt járhat szervezetfejlesztési, kommunikációfejlesztési, beruházási vagy szakpolitika döntések meghozatalával. A dokumentumot főfejezetekre bontva ismertetjük az intézkedéseket aszerint, hogy azok mely, az ifjúság életminőségét befolyásoló dimenzióra van hatással a leginkább. A három fő terület mellett kiemelünk egy komplex fejlesztéseket tartalmazó fejezetet is. Az ebbe a fejezetbe sorolt intézkedésektől azt várhatjuk, hogy mindhárom dimenziót, vagyis az ifjúság életminőségét globálisan emelni képes tervről van szó.

Az intézkedések csoportosítása bizonyos szempontból önkényes, hiszen ezek legtöbbje területek sokaságát érintve lesz hatással az ifjúsági korcsoport életminőségére. A csoportosítás oka az áttekinthetőségen, a logikája pedig a várható hatás legmagasabb koncentrációján alapul. Az intézkedések összefoglalása azonban már a szinergikus hatást részletező fejezet alá kerül, ezzel is jelezve, hogy az intézkedések szelektált megvalósítása nem csak a kimaradt területek fejlődésének elmaradását hozza magával, hanem az intézkedések egymásra hatása miatt az egész stratégia hatékonyságát is csökkenti.

A stratégia tartalma a helyzetkép során feltárt jelenségekre, hiányosságokra, problémákra reagál. Az intézkedések a nemzetközi és hazai jó gyakorlatokat alapul véve Szolnok település helyzetére igazítva lettek meghatározva.

A stratégiában szereplő intézkedések meghatározásának közös jellemzője, hogy a megvalósításakor nem csak a település vezetésére, hanem a közösség egészére egyaránt számítanak és ennek megfelelően az egészéhez delegálnak feladatokat. Ennek oka, hogy meglátásunk szerint a stratégia eredményességét kizárja a felülről lefelé építkező szándék. Ehelyett a közös megvalósításban látjuk a stratégia sikerességét, ezért a település közösségénél a célcsoportok (ifjúság, partnerszervezetek, civil szervezetek) mellett a komplementer csoportoknak és tagjainak is szükség van a támogató hozzáállására. Ezért az intézkedések között is, valamint azt körülölelően is megjelenítjük a disszemináció fontosságát. A stratégia nyitott, az intézkedések megvalósításában és azok kiegészítésében szerepet kaphat bármilyen szereplő, akinek közreműködői motivációjában első helyen szerepel Szolnok helybentartó képességének növelése és a szolnoki fiatalok integrációjának sikeressége.

5. Intézkedések az ifjúsági stratégiában

Az urbanizáció előrehaladása meghatározó a világ jövője szempontjából, az ifjúság pedig – érdeklődésének, kíváncsiságának, dinamikusságának köszönhetően – a városiasodás középpontjában áll, hiszen a várost fejlődésre, megújulásra ösztönzi. Annak ellenére azonban, hogy a városok számára létfontosságú a fiatalok helyben tartása és lehetőségeik maximalizálása, a városvezetés mégsem rendelkezik kellő ismeretekkel az említett korcsoport igényeiről. Egy kevés lehetőséget, avagy nem elég széles körű lehetőségeket kínáló város csak abban az esetben lesz képes helyben tartani az – egyébként számára jövőt jelentő – ifjúságot, amennyiben az említett korcsoport érdekeit, szükségleteit, igényeit kiemelten szem előtt tartja fejlesztései során. Az ifjúságbarát város tehát, elsősorban a fiatalok igényeinek és vágyainak kielégítésére törekszik. A lehetőségek olyan tárházát biztosítja az ifjúság számára, mely megfelel érdeklődésük széles körének. A fiatalok korcsoportjában érdeklődési körük sokszínűsége mellett jelentős különbségeket tapasztalhatunk képzettségük, valamint anyagi helyzetük tekintetében egyaránt, melynek köszönhetően igényeik, szükségleteik, illetve lakóhelyükkel kapcsolatos elvárásaik is eltérőek. Ahogy már említettük, az ifjúság a város jövője, az ifjúság számára pedig a biztos jövőt jelentheti egy dinamikus, a változó igényeket szem előtt tartó város. A fiataloknak szóló város vezetésének, valamint a településen megtalálható vállalkozásoknak a gondolkodásmódja mindenekelőtt nyitott, motivált az ifjúság korcsoportjának bevonására, és egy, minden szereplő számára jövedelmező kapcsolat kialakítására.

A fiatalok számára ideális város legfontosabb jellemzői megkülönböztethetőek a *munka*, az *oktatás*, az *életvitel*, valamint a *szabadidő* tekintetében. A munkavállalás, valamint az oktatás szempontjából elengedhetetlen jellemzője egy ifjúságbarát városnak, hogy a képzések jellege, minősége, illetve mennyisége, valamint a munkaerő piac felvevőereje összhangban álljon egymással. A fiatalok elvándorlásának fő okai között szerepel ugyanis mind a középiskolát követő szakirányú képzések, illetve felsőoktatási intézmények hiánya, mind az igényeiknek megfelelő munkalehetőségek hiánya. A fiatalok számára kínált kezdő fizetések meghatározásakor figyelembe szükséges venni a korcsoport speciális helyzetét abban a tekintetben, hogy az életkezdés küszöbén álló, önfenntartásra utalt fiatalok gyakran kezdőtőke, valamint családi támogatás hiányában igyekeznek saját megélhetésüket biztosítani. Továbbá, a lehetőség szerint fiatalokat (is) célzó munkanélküli segély biztosítása szintén az ifjúságbarát város jellemzőjeként tartható számon. A településen indított képzésekkel kapcsolatban a képzések sokszínűsége mellett fontos, hogy a különböző anyagi háttérrel rendelkező fiatalok

számára egyaránt kínálkozzanak elérhető képzések. A fiatalok véleménye szerint a számukra ideális város megfizethető, a lakhatás, az étkezés, a szórakozás, a közlekedés, a kommunikáció tekintetében egyaránt. Az ifjúságbarát város a fiatalok korcsoportja számára is elérhető pénzügyi szolgáltatásokat kínál a személyes-, a kereskedelmi-, valamint az üzleti pénzügyi szolgáltatások területén egyaránt. A településen található vállalkozások lehetőséget biztosítanak a fiatalok számára gyakorlatuk megszerzésére, majd a későbbi munkavállalásra, mely mindkét szereplő számára pozitív következményekkel jár. Az ifjúságbarát város továbbá motiválja a fiatalok vállalkozó kedvét, és magában hordozza számukra saját vállalkozásuk alapításának lehetőségét.

Az ifjúságbarát város életvitellel kapcsolatos legfontosabb átfogó jellemzője a sokszínűség, mely megjelenik a kultúrában, a vallásban és egyéb területeken egyaránt. Amint már említettük, a fiatalok korcsoportja változatos igényekkel bír, mely – többek között – a város „élhetőségével” kapcsolatos sokszínű elvárásaikat is meghatározza. A fiatalok számára kiemelkedő szempont egy ideális város esetében a megfelelő digitális hozzáférés, tehát az életvezetési folyamatokban digitálisan vagy online megvalósuló részvétel. Az Y, illetve annál is inkább a Z generáció nagyfokú digitális műveltségének köszönhetően tart igényt a digitális hozzáférésre. A digitális hozzáférés magában foglalja többek között a vezeték nélküli hálózat elérhetőségét, illetve a közösségi média és az okostelefonok használatát. Az életvitel szempontjából szintén meghatározó számukra, hogy a városi környezet ellenére adott legyen a lehetőség egy minden tekintetben egészséges életmód folytatására. Az ifjúság esetében arról a korcsoportról van ugyanis szó, mely tagjainak jelentős része a gyermekvállalás, családalapítás előtt áll, az egészséges életvitel lehetőségét tehát nem csupán önmaguk, hanem leendő családjuk számára is fontos szempontként tartják szem előtt. Az egészség szempontjából fontos jellemzői a fiatalok számára ideális városnak, hogy egészségügyi szolgáltatásai kiépítettek, a mentális egészségügyi szolgáltatásokat is beleértve. A fiataloknak szóló város további fontos jellemzője a közlekedés megfelelő kiépítettsége. A közlekedés szempontjából mind a szervezett tömegközlekedés, mind a kiépített és karbantartott úthálózat fontos tényezők. Feltételezhetjük, hogy főként a középiskolából kilépő fiatalok többsége nem rendelkezik saját gépjárművel, számukra tehát kiemelt szempont a város megítélése során egy rendszeres járatokat, valamint korszerű járműveket biztosító tömegközlekedési hálózat. A kiépített úthálózat esetében ismételen arra utalnánk, hogy az ifjúság – mint a jövő nemzedéke – számára nem elhanyagolható lakóhelye megválasztása esetében, hogy a város biztosította körülményeket saját, és családjá jövője szempontjából egyaránt kielégítőnek találja. A közlekedéssel kapcsolatban továbbá fontosnak tartjuk megjegyezni a kiépített bicikliút-hálózatra való igényt,

az egyre elterjedtebbé váló egészségtudatos-, illetve környezettudatos életmód követői ugyanis nagy számban megtalálhatóak a fiatalok nemzedékében. Az állampolgári részvétel igénye szintén megjelenik a fiatalok körében, mely többek között a szavazást, az önkéntességet, illetve a politikai részvételt is magában foglalja. A városvezetésnek tehát a helyi közösség döntéshozatalba való bevonására, intézményeinek társadalmiasítására, valamint a helyi közösség cselekvő szerepének növelésére kell törekednie. A helyi közösséggel való kommunikáció, illetve konzultáció a városvezetés nyitottságát igényli, azonban az erre fordított energia sokszoros megtérülése várható a város jövőjében.

A biztonságos városi környezet – mint a fiatalok számára fontos városi jellemző – szintén megjelenik az ifjúságbarát városokban. Természetesen, a biztonság, mint fontos szempont, nem független a már említett közlekedésétől sem, azonban az életvitel számos más – ha nem az összes – területére kiterjed. A biztonság szükséglete – mely lefedi a védelem, rend, stabilitás fogalmait – az emberi szükségleteket ábrázoló Maslow-piramis második szintjén helyezkedik el, közvetlen az első szinten elhelyezkedő fiziológiai szükségleteket (étel, ital stb.) követően. A bűnözés hatékony megelőzése nem fedi le önmagában a biztonság fogalmát, a biztonságérzet kialakulásához a területi, környezeti, megélhetési, valamint a személyhez, népcsoportokhoz köthető elemek egyaránt hozzájárulnak. Tehát a magán- és közterek állapota, valamint az egészséges környezet mellett többek között a szociális biztonság megléte is fontos szerepet játszik a teljes körű biztonságérzet kialakulásában.³ Már említettük, hogy egy ifjúságbarát város környezete egészséges és biztonságos, csupán erre a két jelzőre azonban nem szűkíthetjük le a fiatalok számára ideális városi környezet jellemzőit. A városvezetés környezetvédelemre, illetve a fenntartható fejlődésre való törekvése ugyanis szintén fontos szempont a fiatalok számára, a város megítélésékor. Tehát, az ifjúságbarát városi környezet megítélésében annak tisztasága mellett, például az újrahasznosítás is szerepet játszik.

Egy város szabadidő eltöltésére kínált lehetőségei nagymértékben befolyásolják az ifjúság adott városhoz fűződő viszonyát. A fiatalok sokszínű érdeklődési köre a szabadidejükben szívesen választott tevékenységek, programok körére is hatással van. Fontos figyelembe venni továbbá a korcsoport tagjainak eltérő anyagi helyzetét, mely következtében bizonyos szabadidős tevékenységek esetében nem egyenlő eséllyel indulnak a fiatalok. Egy ifjúságbarát város mind az érdeklődési kör eltérését, mind az anyagi helyzet eltérését figyelembe veszi a fiatalok számára kínált szabadidős tevékenységek és programlehetőségek esetében is. Tehát a film, a zene, a művészetek, vagy akár a divat kedvelőinek, a különféle verseny- és szabadidős sportok

³ <http://www.veilig-ontwerp-beheer.nl/publicaties/biztonsagos-varos>

résztevőinek egyaránt lehetőséget biztosít a szabadidő hasznos eltöltésére. A kiállítások, előadások, filmvetítések, aktív kikapcsolódási lehetőségek stb. szervezése során pedig szem előtt tartja a hátrányosabb anyagi háttérrel rendelkező fiatalok igényeit is, számukra is elérhető programok biztosításával. A különböző érdeklődési köröknek megfelelő rendszeres, vagy alkalmi fesztiválok megrendezése a városban szintén hozzájárul a város – fiatalok általi – pozitív megítéléséhez. A fiatalok szerint az ideális városban adott a lehetőség a szórakozásra legyen szó akár éttermekről, akár szórakozóhelyekről. A szórakozás az ifjúságbarát város esetében biztonságos, és szintén több stílust, valamint igényt kielégítő formában megtalálható. A szabadidő eltöltésével kapcsolatos további jellemzője egy fiataloknak szóló városnak, hogy igényes, rendezett – és ahogy már említettük – biztonságos közterei találkozási pontot biztosítanak a helyi fiatalok közössége számára. A rendszeres összejövetelek, találkozások helyszínéül szolgáló közterek nem csupán a fiatalok közösségének „összekovácsolásában”, kommunikációjuk elősegítésében játszanak fontos szerepet, hanem a város hangulatát, a városról alkotott képet is pozitív irányban befolyásolják. Végül a szabadidő eltöltésével kapcsolatos fontos jellemzője az ifjúságbarát városnak, hogy biztosítja a – fiatalok által igen kedvelt – utazás lehetőségét országon belüli, vagy akár nemzetközi busz- és/vagy vonatjáratok indításával, sőt, bizonyos esetekben repülőtér kiépítésével.

Összességében tehát az ifjúságbarát város olyan jellemzőkkel bír, mely kielégíti a fiatalok igényeit, miközben közösségük a helyi társadalom aktív és építő részévé válik. A fiatalok igényeinek megfelelő oktatás, valamint munkalehetőségek kiépítése, állampolgári részvételük szerepének növelése, az életvitel szempontjából számukra fontos tényezők szem előtt tartása, valamint a szabadidős lehetőségek biztosítása által nem csupán mérséklődhet az elvándorolt fiatalok száma, illetve növekedhet a más településekről bevándorló fiatalok száma, hanem egy dinamikus, fejlett és további fejlődésre képes város képe alakulhat ki. Fontos tehát kiemelnünk, hogy az ifjúságbarát város azáltal, hogy a fiatalok számára biztos jövőképet teremt, a város fennmaradását és fejlődését is megteremti.

5.1. „Itthon vagyok” – korcsoportok közötti együttélést fejlesztő intézkedések

Az előkészítő, helyzetelemző tanulmány jó gyakorlatokra vonatkozó része felhívta a figyelmet, hogy az ifjúság érdekében történő változtatások az ifjúság döntéseiben való aktív részvétele nélkül eredménytelen. A modernitás előrehaladásával a kor helyett a kompetencia vált olyan tényezővé, ami érdemessé tehet valakit a döntéshozatalban való részvételre. Ilyen kompetencia például a tudás, a közösség által garantált bizalom, de akár a korosztályonként változó látásmód, életszemlélet is. Ez a változás leghamarabb a profitorientált vállalkozásoknál tört utat

magának, ahol a döntéshozói székbe tényleg a leginkább kompetens személy került a vállalkozás sikerességének érdekében. A szemlélet szépen lassan meggyökerezik az élet legtöbb területén, de hazánk még elmaradásokkal küzd a társadalmi csoportokra vonatkozó szakpolitikai döntések területén. Az ifjúság ebben úttörő szerepet játszik, hiszen a „semmit rólunk, nélkülünk” ebben a korosztályban vált jelszóvá. Az „Itthon vagyok” jelszó alá gyűjtött intézkedések azt támogatják egy koherens eszközrendszeren keresztül, hogy a fiatalok Szolnokot érezhessék a sajátjuknak anélkül, hogy az ő csoportjuk vagy bármilyen más társadalmi csoport kisajátítaná a települést. Az otthon kifejezésben nyilvánul meg a modern társadalmi együttélés, ahol az ifjúság a saját területeiért felelős és egyébként véleményt formálhat a többi társadalmi csoportot érintő kérdésben. Ennek megvalósítását három területen látjuk: a döntéshozatalban, a kommunikációban és a képzésben. Az elsőben a felelősség jelenik meg, amelyen keresztül a korcsoport alakítójává válhat saját sorsának és a véleményvezérek beemelésre kerülnek a döntéshozatali rendszerbe. A másodikban a korcsoport kompatibilis városkommunikáció jelenik meg, amelynek célja, hogy a város képes legyen közölni azokat a valós eredményeket, amelyek hatással vannak a fiatalok mindennapjaira. Nem elég az, ha vonzóvá válik egy város, szükséges az is, hogy erről beszélni tudjon a korcsoport nyelvén. A 2010-es évekre a generációk közötti különbségek olyan nagyok lettek a tartalomfogyasztás területén, hogy ténylegesen más eszközrendszerre van szükség a „Veterán”, „X”, „Y”, „Z”, „Alpha” generációk megszólításához. A képzéssel válik teljessé a megközelítés. Ennek célja, hogy az ifjúság képes is legyen a rábízott feladatokban rejlő lehetőségekkel élni és felelőségeknek megfelelni. Az alábbiakban bemutatásra kerülő intézkedések olyan átfogó cselekvések, amelyek támogatják a többi intézkedési csomag hatékonyságát. A most megjelölt három területből minden további intézkedés profitál, hiszen azokhoz is döntéshozatali támogatás, képzettség és a fiatalokat elérő kommunikáció szükséges. Az intézkedéscsomag megvalósulása már rövidtávon képes látható eredményeket produkálni a párbeszéden keresztül. Azonban igazán középtávon válik eredményessé, amikor már a fiatalok szellemi és szakmai felkészültsége, bevonódásra való hajlandósága is magasabb szintű lesz. A középtávú hatások másik eredményét abban lehet majd érzékelni, hogy a városkommunikáció hatására nem csak a helyben élő fiataloknak, hanem a vonzáskörzetben lévők számára is vonzóvá válik Szolnok. A modern kommunikációs eszközök kifejezett előnye, hogy a település iránti érdeklődés mérhetővé válik, ráadásul demográfiai sajátosságokat is párosíthatunk az adatok mellé. Az intézkedés tartalmának párhuzamos megvalósítása több oldalról is támogatólag hat az ifjúságügyre, hiszen a pillérek együttes kiépülésével minden olyan területen hangsúlyeltolódás történik, amely a korcsoport számára otthonossá tehet egy közösséget, települést.

5.1.1. Szolnoki Egyeztető Fórum

A település jövője szempontjából kiemelkedően nagy szerepet kap a döntéshozók, a társadalmi csoportok, az egyházak és civil szervezetek, valamint a vállalkozói közösség hatékony együttműködése. Ennek szükségessége a társadalomszervezés hatékony módszereire és hazai intézményrendszer kialakulására vezethető vissza. Meglátásunk szerint a felhasználó és a döntéshozó kompetenciája együttesen lesz a lehető legnagyobb, amelynek eredményeképpen sokkal nagyobb a valószínűsége a hasznos, hatékony, eredményes és a társadalmi igények legteljesebb körét kielégítő intézkedések megvalósításának. A Szolnoki Egyeztető Fórum célja, hogy a felsorolt szereplők, rendszeres, formális találkozók alkalmával közösen dolgozhassanak a város fejlesztésén.

5.1.1.1. Intézkedés tartalma

A Szolnoki Egyeztető Fórum feladata, hogy a település közösségeit vezető és a település fejlődésében kulcsszerepet játszó aktorok számára a szervezet találkozási pontot biztosítson a városfejlesztését érintő kérdések egyeztetésére. A Szolnoki Egyeztető Fórum egy formális jogokkal nem bíró tanácsadó testület, amely működésével biztosítani tudja, hogy a településen különböző felhatalmazással és lehetőségekkel bíró szervezetek és közösségek értesülni tudjanak a városfejlesztésre vonatkozó lehetőségekről, azokat meg tudják vitatni és egyetértésük esetén a saját területükön a fejlesztés érdekeit támogatni tudják. A Szolnoki Egyeztető Fórumot Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának polgármestere vagy annak megbízásából a Humán Igazgatóság vezetője hívja össze. A résztvevő szervezetek köréről a Szolnoki Városfejlesztő Nonprofit Zrt.-vel együttműködésben dönt. A stratégiai dokumentum javasol szervezeteket is a következőkben, amelyeknek a vezetője a meghívás címzettje. A meghívás tartalmazza azt a lehetőséget, hogy a vezető a területen leginkább felkészült, kompetens személyt delegálja az egyeztetésekre. Javasolt szervezetek:

- Neumann János Egyetem Gazdálkodási Kar
- Neumann János Egyetem Gazdálkodási Kar Hallgatói Önkormányzata
- Szolnoki Sportcentrum Nonprofit Kft.
- Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Humán Igazgatóságának osztályai
- Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ
- Szolnok Városi Diákok Tanácsa
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Diákönkormányzat
- Középfokú oktatási intézmények és azok diákönkormányzatai
- Történelmi egyházak

- Szolnok kulturális intézményei
- Szolnok ipar és szolgáltatási szektor képviselői

A Szolnoki Egyeztető Fórum megalakításakor szükséges gondoskodni a szervezet működésének szabályairól. A működés esetén fontos, hogy legalább negyedéves rendes és esetenként rendkívüli ülésre is biztosítson lehetőséget a működést biztosító szabályzat. Az egyeztetésekhez szükséges infrastruktúrát és költségvetést a települési önkormányzat biztosítja, a fórum önálló költségvetéssel nem rendelkezik.

A Szolnoki Egyeztető Fórum meglátásunk szerint képes a városhoz kapcsolódó stratégiai dokumentumok összehangolására, az abban szereplő intézkedések megvalósításának segítésére. Ezért a stratégiai dokumentumban elfoglalt első helye nem csak jelképes, a megvalósítás az első lépések egyike kell, hogy legyen a hatékonyság növelésének érdekében.

5.1.1.2. Intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósulásáért Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának vezetője és a Szolnoki Városfejlesztő Nonprofit Zrt. a felelős. A megalakulást követően a Szolnoki Egyeztető Fórum tisztségviselői a működési keretet biztosító szabályok szerint járhatnak el és viselnek felelősséget a szervezet működésével kapcsolatban.

5.1.1.3. Az intézkedés időterve

A Szolnoki Egyeztető Fórum létrehozatala 2018. őszén megvalósítható, azonban az előkészítési munkát a 2018. tavaszi és nyári időszakban szükséges megkezdeni, hogy a partnerintézmények felkészülhessenek a részvételre.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Szolnoki Egyeztető Fórum	A település közösségeit vezető és fejlődésében kulcsszerepet játszó aktorok számára találkozási pont biztosítása a városfejlesztést érintő kérdések egyeztetésére	2018. tavasz/nyár – 2018. ősz	Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának vezetője, Szolnoki Városfejlesztő Nonprofit Zrt.

5.1.2. Ifjúságot megszólító városimázs és városkommunikáció kialakítása

A kommunikáció a leghatékonyabb eszköz arra, hogy a felhasználók számára világossá lehessen tenni, hogy milyen szolgáltatást nyújt egy aktor. A 21. század településszemlélete is ehhez alkalmazkodik, a város szolgáltatást nyújt a településen élők számára, akik elégtelen szolgáltatás esetén választhatnak mást, igényeikhez jobban alkalmazkodó helyszínt. Az elvándorlás megakadályozását, különösen a modern kommunikáció színterein aktív, ifjúsági korcsoportba tartozók elvándorlásának megakadályozását hatékonyan segíti a célcsoport számára megtervezett, vonzó városkommunikáció. Az intézkedés célja, hogy Szolnok képes legyen hatékonyan bemutatni, hogy mit tud kínálni a 30 évnél fiatalabbak számára, ezzel erősítve pozícióját a potenciális versenytársak között.

5.1.2.1. Intézkedés tartalma

A városkommunikációs eszköztár az elmúlt évtizedben jelentősen átalakult. Azontúl, hogy az élesedő verseny miatt a településnek már kommunikálnia szükséges a polgáraival, egyre erősebbé vált az igény, hogy a települések kialakítsanak magukról egy olyan imázst, amely a célcsoportjai számára vonzó – ebben a feladatban is megkerülhetetlen a modern városkommunikáció. Szolnok számára korábban készített városimázs dokumentumokat felhasználva ki kell választani azokat az elemeket, amelyeket a település ifjúsága számára szeretne közvetíteni. A kiválasztásban partnerként kell tekinteni az ifjúsági korcsoport helyi közösségeire. Az imázs kommunikáció alapja a közösségi média használata. A Facebook és az Instagram azonosítható olyan kommunikációs felületként, amelyre az ifjúsági célcsoport jelentős része még mindig nyitott, és a település számára sem igényel rendkívüli befektetést, fejlesztést ezek használata. A kommunikációs stratégia kidolgozásakor meg kell határozni a célközönséget, hiszen a Facebook oldalakkal kapcsolatban általános tapasztalat, hogy a heterogén csoportokat célzó kommunikáció kis heterogén fogyasztói közösséget eredményez, míg a homogén csoportot célzó kommunikáció, nagyobb homogén közösséghez vezet. Ezért az ifjúság megszólításakor, külön az ifjúság számára fejlesztett tartalmakkal szükséges operálni. Ezt a célt természetesen az oldal nevével is ki lehet fejezni, pl. „Szolnok – A te otthonod”, tegező forma segítségével. Az ifjúság számára megnyerő kommunikációs formák a szövegközpontúság helyett a képközpontúság felé mozdultak el. Ennek eredményeképpen a képes és videótartalmak mellé illesztett rövid üzenetek jelentik a hatékony eszközt, amelyek nem elmondják, hanem megmutatják a kommunikációs célt. Ennek jelenleg legnépszerűbb platformja az Instagram, amely a Facebookkal való egyesülést követően még hatékonyabb a célcsoport megszólításában. A közösségi média fejlődésével a nevezett oldalakon való

kommunikáció is professzionizálódott, amelynek eredményeképpen olyan véleményformáló személyek (továbbiakban: influencer) is megjelentek, akik tartalmi nagyobb sikernek örvendenek a célcsoport esetén. A városimázs kommunikációjának kampányaiban szükséges a célcsoportban népszerű influencerekre építeni, valamint ezzel párhuzamosan a városvezetésnek meg kell találni a saját arcait, influencereit, akiket szívesen követnek a helyi fiatalok. Az intézkedés hatására a város képessé válhat a fiatalok felé kommunikálni azokat az eredményeket, amelyek a várost versenyképessé teszik a versenytársaival szemben, így csökkentve a fiatalok elvándorlását.

Az üzenetek tartalmát tekintve elmondható, hogy a városkommunikációnak három elemre szükséges fókuszálni. Egyrészt, eredménykommunikációról beszélhetünk, amelynek célja, hogy a fiatalokat célzó fejlesztések és lehetőségek bemutatásra kerüljenek. A stratégiában rengeteg olyan elem kerül bemutatásra, amely megfelelő kommunikáció nélkül érdektelenségbe fulladhat. Ugyanakkor a stratégián kívül is sok olyan, már végbement vagy megvalósítás alatt lévő fejlesztést lehet kommunikálni, amelyek népszerűsége leginkább az információhiány miatt marad alacsony. Másrészt, beszélhetünk imázs kommunikációról, amelynek célja bemutatni, hogy Szolnok élhető, fiatalos hely. Ez a tevékenység olykor feleslegesnek tűnhet, mégis ki kell emelni, hogy a legfiatalabb generációk ezekkel az üzenetekkel megszólíthatóak. Az üzenetek tartalmukban utalhatnak a közösségre, a szórakozásra, az élményekre, bemutathatnak olyan közösségi tereket, amelyeket mindenki ismer, szerepelhetnek olyan személyek, akik véleményvezérek/influencerek a saját korosztályukban. Ennek általános célja, hogy a kommunikáció folyamatos legyen és a város iránti érzelmet, elköteleződést fenntartsa. Harmadrészt, megkülönböztethetjük a kommunikáció konzultációs formáját, amikor a települési közösség megkérdezi az ifjúság véleményét vagy felmérést végez az ifjúság körében. A konzultációs kommunikáció célja szintén több elemre bontható. Az egyik szándék, hogy a tervek és fejlesztések társadalmiasítása vagy akár az azokkal kapcsolatos vélemények összegyűjtése megtörténjen a további irányok, tervek előkészítéséhez. A másik pedig a folytonos kommunikáció fenntartása, amelynek tartalma nem releváns, de a közösségi médián keresztül válaszadásra készíti a megcélzott közönséget. Összességében a kommunikáció ifjúságkompatibilis kiépítésére helyezi a hangsúlyt az intézkedés, amelynek alaki, formai követelményeire rengeteg jó példa található, amelyek alapul vétele rendkívül fontos azért, hogy a kommunikáció ne „fiataloskodó”, hanem tényleg fiatalos legyen. A hatás maximalizálása érdekében a kommunikációnak folytonosnak

kell lenni, hogy a célcsoport érezze, hogy a párbeszédre való szándék nem időszakos, hanem állandó a település részéről.

5.1.2.2. Intézkedés felelőse

Az intézkedés felelőse Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, hiszen a várossal kapcsolatos kommunikációt a helyi rendeleti szabályoknak megfelelően csak ez a szervezet láthatja el. A településnek azonban csak sajtókommunikációs felelősei vannak, általános kommunikációs egysége nincs. Javaslatunk szerint a városkommunikáció fontossága miatt a felelős egységet érdemes létrehozni és számára delegálni az intézkedésben felsorolt feladatokat. A kommunikációs feladatokkal együttjáró anyagi terheket a települési önkormányzat gazdálkodása kell, hogy biztosítsa, azonban a sikeres kommunikáció várható megtérülésével kapcsolatban elmondható, hogy az online közösségek kiépítését követően rohamosan csökken a terület működtetéséhez szükséges költségvetés.

5.1.2.3. Intézkedés időterve

A hatékony kommunikáció megvalósítása a tapasztalatok szerint közel egy teljes évet vesz igénybe a szervezeti háttér megalakítását követően, amely leginkább a célközönség toborzásával telik. Ezért ezen intézkedés esetében is javasoljuk, hogy a megfelelő egység megalapítása kezdődjön meg az idei évben. Az egység létrejöttét követő két hónap a kommunikációs stratégia megalkotásának ideje, amelyet követő egy évben a toborzáshoz szükséges kiemelt erőforrást szükséges biztosítani. Az egy év elteltével a kommunikációs egység megkezdheti a rendes működését.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Ifjúságot megszólító városimázs és városkommunikáció kialakítása	A közösségi média használatán alapuló, folytonos eredmény-, imázs-, valamint konzultációs kommunikáció, mely ifjúságkompatibilis	2018. ősz – 2019. ősz	Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

5.1.3. Ifjúsági korcsoport részvétele a település döntéshozatali mechanizmusában

A stratégia szemléletében minden településen hozott döntés kihatással van a településen élők teljes közösségére. A település jövője szempontjából azonban hangsúlyosabban szükséges megjeleníteni az ifjúsági korcsoport igényeit, hiszen a tapasztalt ütemű elvándorlás

változatlansága esetén összeomlik a közösség. Az intézkedés célja, hogy az ifjúsági korcsoport képvisellete, jelentős részvételi jogkörök mellett megvalósuljon a Szolnokra vonatkozó döntésekben. A jogköröket két csoportra oszthatjuk. Egyrészt az általános döntéshozatali mechanizmusokban való részvételt szükséges kiemelni, másrészt javaslatok előterjesztésének lehetőségét is ki kell dolgozni. A cél, hogy az ifjúságra hatást gyakorló döntések ne születhessenek meg anélkül, hogy a korcsoport tagjai ezekről információ szerezzenek, valamint azokat közösségileg elfogadják, támogassák. A képviseletre vonatkozó intézkedés az önkormányzatiság alapelveihez igazodva került kidolgozásra.

5.1.3.1. Az intézkedés tartalma

Az ifjúsági korcsoport bevonása a város mindennapjait meghatározó döntésekbe olyan feladat, amely organikussá tudja tenni a városkép ifjúságbaráttá való alakulását. Szolnokon működik a Szolnok Városi Diákok Tanácsa, amelynek szabályzatuk szerint az oktatáspolitikai kérdésekben van véleményezési joguk. Az SZVDT működési hatékonysága a megalakulása után csökkenni látszik, hiszen bár a Facebookon kommunikál a szervezet, a honlapja nem aktív és a tevékenységével kapcsolatos híradások is meglehetősen ritkák. Az SZVDT szerepét növelni, a működésének hatékonyságát pedig emelni kell. Az SZVDT-be integrálni kell az egyetem karának hallgatói képviseletét is, hogy a középiskolai korosztálynál idősebb fiatalok is szerepet kaphassanak a döntéshozatalban. Az SZVDT szerepének növelésében Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának vezetője játszhat szerepet, akinek feladatává válna, hogy minden ifjúságot érintő kérdésben véleményezésre kérje fel a diákszervezetet. Az önkormányzatiság elve alapján nem csak az oktatási kérdésekben szükséges a felhatalmazással bíró szervezet véleményformálása, hanem minden olyan ügyben, amely a korcsoport életére közvetlen befolyással bír. A diákszervezet ezenkívül a Szolnoki Egyeztető Fórumon keresztül is képviseli az ifjúságügyet.

5.1.3.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósulásához leginkább városvezetői szándék szükséges. Várhatóan az SZVDT szerepének növelésével új lendületet is kaphat a szervezet működése, azonban ezenkívül erőforrásaiban is érdemes támogatni a szervezetet ahhoz, hogy konstruktív partnere jöjjön létre a városvezetésnek. Ezt lehet tapasztalni a felsőoktatási intézményekben is, ahol a hallgatói képviselet jogköreinek biztosítása már rövidtávon is hasznos partnerre emeli a szervezetet az intézményben. Ezenkívül a mindenkori városvezetés számára aláhúzendó cél, hogy az utánpótlást is igyekezzen biztosítani, olyan személyekből, akik gyakorlatot szereztek a döntéshozatalban.

5.1.3.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedést az aktuális év őszén érdemes megkezdeni az SZVDT-vel való tárgyalási folyamat első lépéseivel. A tárgyalásokat követően szabályzatba kell fektetni az együttműködés kereteit és véleményezési jog formáját. Ezt követően az SZVDT és az önkormányzat között a rendes működés kialakulhat, amely hosszútávú együttműködést eredményez.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Ifjúsági korcsoport részvétele a település döntéshozatali mechanizmusában	A Szolnok Városi Diákok Tanácsa szerepének, illetve működési hatékonyságának növelése	2019. ősz -	Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának vezetője

5.1.4. Ifjúsági korcsoport alkalmazkodási- és önmenedzselési képességét vizsgáló monitoring rendszer kialakítása

Az ifjúsági korcsoportra nem csak igénybevevőként, hanem alakítóként is gondolni kell, amikor Szolnok jövőjével foglalkozunk. Ahhoz, hogy a településformálásában részt tudjanak venni, fel kell őket készíteni ezekre a feladatokra. Ez részben szaktudást, részben megfelelő lelki-szellemi állapotot jelent. Az utóbbi vizsgálatára monitoring rendszert javasolunk létrehozni, amely időről-időre visszajelzi, hogy az ifjúság mennyire fejtett az alkalmazkodási- és önmenedzselési képességet tekintve. Az egyének jellemfejlődése nem csak a település egészére van hatással, hanem ezeket a skilleket sikerrel tudják alkalmazni a saját életük alakításában is. Ezért arra számíthatunk, hogy a vizsgált képesség fejlődésével az egyének és ennek köszönhetően a korcsoport életminősége is javul. A fejlesztéshez azonban adatalapú inputra van szükség. A nemzetközi minták alapján kidolgozandó monitoring rendszer biztosítja a csoport célzott fejlesztésének adatalapú lehetőségét.

5.1.4.1. Az intézkedés tartalma

Az ifjúság szellemi-lelki fejlődésére és állapotára a hazai köznevelési rendszer kisebb hangsúlyt fektet, mint más országok tapasztalatai alapján ez szükséges lenne. A köznevelési rendszer nevéből fakadóan is mutatja, hogy a kormányzati szándék már nem csak a tudás továbbörökítésére, hanem a felnövekvő generáció társadalomba való beilleszkedésére is szeretne figyelemmel lenni. Ennek egyik legpontosabb meghatározásának tekintjük az alkalmazkodási- és önmenedzselési képességet, amely magában foglalja, hogy az egyén

számára szükség alkalmazkodni a társadalomhoz, azonban saját és közösségi számára is felhasználhatja képességeit a fejlődés érdekében, vagyis hatással lehet önmaga és környezete életére is. Ennek a szemléletnek az elsajátítása azonban önismereti fejlődést igényel. A stratégia számos pontja fog olyan javaslatot tartalmazni, amely ilyen hatásokkal bír. Jelen intézkedés célja, hogy a mindenkori ifjúsági korcsoport bizonyos csoportjainál ezt monitorozza. A rendszeres adatgyűjtés célja, hogy a döntéshozók naprakészek lehessenek az intézkedések sikerességét illetően és képesek legyen reagálni, ha a település ifjúságának lelki és szellemi állapota romló képet mutat. A stratégia előkészítéseként egy hat dimenziós skálázó rendszer segítségével felmértük az ifjúsági korcsoportot. A hat dimenzióba beletartoztak a testi egészség, mentális jóllét, értelem adás, életminőség, bevonódás, mindennapok funkcionalitása munkanevekkkel ellátott területek. Ez a próbafelmérés a holland Loui Bolk Institute és Machteld Hubar kutató munkájára épül⁴. Az intézkedés első lépéseként javasoljuk az említett szereplők által kidolgozott mérőeszköz teljes átvételét. Ezzel nem csak egy már tesztelt mérőeszközhöz jutna hozzá a város, hanem olyan tudatos megközelítést alkalmazna Szolnokon, amely hazánkban még ekkora léptékben ismeretlen. Ez a jó gyakorlat mind a hazai gondolkodásformálásában előljáróvá emelné, mind pedig a település nemzetközi tudományos életbe való bekapcsolását támogatná. Az intézkedéshez nem csak a felmérés, hanem annak kiértékelése és disszeminálása is hozzátartozik. A fiatalokkal a mindennapokban foglalkozó szakemberek számára sok információt tartalmaz, ha a keletkezett adatok értő feldolgozása is megtörténik. Ezért az eredmények kvantitatív feldolgozását követően a településen köznevelésben dolgozó tanárok is megkapnák azt, ha válaszadók létszáma engedi, akkor csoportokra bontva. Az adatokkal kapcsolatban különösen szigorúan kell eljárni, szavatolva a személyiségi adatok biztonságát. Az adatok felhasználásához szakmai segítséget is szükséges rendelni. A szakértőket a tanárok konzultációs jelleggel megkereshetik a pontos helyzetkép felrajzolásához és fejlődési terv kialakításához.

5.1.4.2. Intézkedés felelőse

Az adatgyűjtés megvalósításában több szempontból is megkerülhetetlen a középfokú oktatást végző intézmények szerepe. Egyrészt a teljeskörű lekérdezés megszervezése csak rajtuk keresztül lehetséges. Másrészt éppen a középfokú oktatási intézményben való tanulás idejére esik az a kor, amikor az önálló döntések szerepe megnő az egyén életvezetésében. Ugyancsak

⁴ <https://ipositivehealth.com/>

erre az időszakra tehető az adatgyűjtésbe való szülői beleegyezés szükségessége is. Ezért az évről-évre történő vizsgálat a 11. évfolyamba járókat célozná mindig. Így minden évben keresztmetszeti képet kapna a település vezetése egy teljes korosztályról, amely eredmények egyébként az évek között is összehasonlíthatóvá válnának az azonos módszertannak köszönhetően. Az intézkedésben így az oktatási intézmények kapnak jelentős szerepet, akik jelenléte miatt a feladatot a Szolnoki Egyeztető Fórum számára delegálja a stratégia. Az elemzés és a kapcsolódó költségek teherviselője a települési önkormányzat.

5.1.4.3. Intézkedés időterve

A kérdőívet minden év azonos időszakában kell lekérdezni az évszaktól, időjárásból és egyéb természeti tényezők torzításának minimalizálása érdekében. A know-how átvételét is számítva 2019 őszén történhet meg az első adatfelvétel, amelynek eredményei már 2020 tavaszán irányadóak lehetnek a stratégiát érintő kérdésekben. A 2019-es kezdést követően az évi egyszeri lekérdezéshez kapcsolódó rendszeres működés áll be.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Ifjúsági korcsoport alkalmazkodási- és önmenedzselési képességét vizsgáló monitoring rendszer kialakítása	Az ifjúság alkalmazkodási-, önmenedzselési képességének felmérése, kiértékelése, disszeminálása. Az adatok felhasználásához a tanárok számára szakértőkkel történő konzultációs lehetőség biztosítása.	2019. ősz – 2020. tavasz (mely minden év azonos időszakában ismétlődik)	Szolnoki Egyeztető Fórum

5.1.5. Önálló életkezdést támogató eszkörendszer kialakítása

A hazai ifjúsági korcsoport legnagyobb problémája, hogy nem rendelkezik az önálló életkezdéshez szükséges anyagi javakkal és Magyarországon nincs rendszerszinten kialakítva azon eszköztár, amely hatékony segítséget nyújthat a fiatalok önállósodásához. Kutatások igazolják, hogy ennek következményei az egész társadalomra káros hatással vannak, hiszen megkésik az önállósodással együttjáró jellemfejlődés, megkésik a családalapítás, egészségtelen fejlődésen mehetnek keresztül a legközelebbi családi kapcsolatok is. A település sikeressége szempontjából pedig elmondható, hogy a fiatalok elvándorlásánál kiemelkedően fontos tényező, hogy az életkezdésükhöz hol, milyen támogatást vehetnek igénybe. Vállalkozások és települések egyaránt kínálnak olyan konstrukciókat, amelyek az életvitelszerű lakhely megváltoztatása esetén hathatós segítséget nyújt a 20-as éveiben lévő fiatalok önálló életvitelre vonatkozó vágyainak beteljesítéséhez. Tekintve, hogy az önálló életkezdésben, az ifjúság körében végzett felmérések szerint, a legnagyobb szerepe az ingatlanoknak van, ezért az intézkedés célja, hogy olyan bérlakás és lakásvásárlási konstrukciókat alkossunk, amellyel a település garantálhatja, hogy a felnövekvő generáció minél nagyobb része marad a településen.

5.1.5.1. Az intézkedés tartalma

A helyzetelemzés egyik legmarkánsabb megállapítása volt, hogy a felnőttkort elérő, tanulmányaikat befejező célcsoport tagok nagy része elvándorol a településről. Ennek egyik oka, hogy nem látják lehetőségét az önálló életkezdéshez szükséges körülmények megteremtéséhez. Az önálló életkezdésnek számtalan dimenzióját lehet azonosítani, azonban a kutatások kiemelik az önálló háztartás létrehozásának fontosságát. Más adatok pedig arra

utalnak, hogy a rendszerváltás óta a legifjabb generációk számára a lakhatás jelenti a legnagyobb nehézséget és ennek biztosítása viszi el jövedelmük jelentős részét. A helyzet évről-évre nehezebbé válik, hiszen az ingatlanpiaci árak növekedésével mind a lakbérek, mind a lakásárak emelkednek. Ez a tendencia oda vezet, hogy a fiataloknak egyre kevésbé elérhető cél a saját ingatlan megvásárlása, hiszen a növekvő árak mellett a havi bevételeik egyre nagyobb részét emésztik fel a lakbér. Ennek egyenes következménye, hogy nem történik meg az önálló háztartás létrehozása, amely kulcsfontosságú az önálló életkezdésben. Nemzetközi példák hangsúlyozzák az ingatlanvásárlás irreális költségéből eredeztethető egyéb megoldások fontosságát – mint például az élethosszig tartó bérlet. Ehhez azonban olyan jövedelmi lehetőségekre és biztonságra van szükség, amelyet a hazai munkaerőpiac nem tud tömegek számára biztosítani. Ennek a problémakörnek a megoldására hozták létre sok hazai településen a fecskesház programot (pl. Budaörs, Kaposvár, Budapest XIII. kerület). A fecskesház program célja, hogy azok a párban élők (vagy megfelelő ingatlanvagyon esetén az egyedül élők), akik az önálló életkezdés küszöbén saját ingatlan nélkül és az ingatlanbérletéhez elégtelen jövedelemmel rendelkeznek, részesülhessenek az önkormányzat által biztosított kedvezményes lehetőségekből. A kedvezményes bérleti lehetőséghez szükséges ingatlanvagyon is. Az önkormányzatok kétféle gyakorlatot követnek, attól függően, hogy ez rendelkezésre áll-e vagy sem. Ha nem áll rendelkezésre, akkor az önkormányzat a piaci áron történő bérletet támogatja. Ha rendelkezésre áll ingatlanvagyon, akkor gyakorlatilag a célcsoport tagjai számára csökkentett árú bérletről beszélünk. A javaslat alapján a célcsoport azon tagjai vehetnek részt a fecske programban, akiknek:

- egy főre jutó havi bevételük nem éri el a mindenkori nyugdíjminimum háromszorosát
- az igénylő személy 25 év alatti vagy az igénylő házastárs/bejegyzett élettárs egyike 30 év alatti
- szolnoki lakos legalább egy éve
- a pályázó vállalja, hogy személyenként, havonta legalább 20.000 forintot lakáscélú megtakarításra tesz félre

A programban résztvevők személyenként 20.000 forintért bérelhetnek, személyenként legalább 20 négyzetméteres ingatlant. Így például egy gyermektelen házaspár legalább 40 négyzetméterhez jut hozzá, legfeljebb 40.000 forintért. A rezsiköltség a programban résztvevőt terheli.

5.1.5.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés felelőse Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, amely rendelkezik a település forrásai és ingatlanvagyonára fölött.

5.1.5.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedés időterve több részletből tevődik össze. Először az önkormányzat egyéb programjait is számításba véve meg kell vizsgálni a rendelkezésre álló ingatlanvagyonot, valamint fel kell mérni a potenciális pályázók létszámát. A két adat ismeretében meg lehet kezdeni a tervezést arra nézve, hogy elégséges-e a rendelkezésre álló állomány, illetve ha nem, akkor ingatlan vásárlással vagy bérléstámogatással lehet gazdaságosabban biztosítani a fecske program működését. A felmérést követően a program pilot időszaka következik, várhatóan 2020. januári kezdéssel, amelyet követi majd 2021. januárjától a pilotot követő rendes működés, amelyet folyamatosan bővülő ingatlanállomány kell hogy jellemezzen az igénylők körének kielégítéséig.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Önálló életkezdést támogató eszközrendszer kialakítása	Fecskeház program kiépítése, tehát az önkormányzat által kedvező ingatlanbérleti lehetőségek biztosítása a nem kellő jövedelemmel rendelkező fiatalok számára	Az előkészületeket követően a pilot időszak: 2020. január – 2021. január	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata

5.2. Munkaerő-piaci lehetőségeket fejlesztő intézkedések

A helyzetelemzési dokumentum feladata az volt, hogy feltárásra kerüljenek olyan okok, amelyek miatt növekszik az elvándorlás. Ezek az okok értelemszerűen egybe esnek azon területekkel is, amelyek segítségével a versenytárs települések el tudják vonzani a fiatalokat, köztük a legtehetségesebb célcsoport-tagokat is. A vezető okok között megtalálható a karrierlehetőségek köre, a munkapiac és munkaerőpiac problémái. Az elmúlt évtized tanulsága, hogy a fiatalok évről-évre egyre inkább mobilisak és bizonyos lehetőségekért nagyon könnyen elhagyják korábbi lakhelyüket. A mobilitási potenciál országhatáron belül is érvényes, de a nemzetközi lehetőségek miatt a versenytársak már egész távoli helyekre képesek elcsábítani egy-

egy fiatal a kedvezőbb munkalehetőségeken keresztül. Ahhoz, hogy ez ellen hatékonyan fel tudjon lépni egy település közössége, elsősorban meg kell érteni, hogy mi az a munkalehetőség, ami egy mai fiatal számára vonzó, vagyis azonosítani kell, hogy mi jelentkezik hiányosságként Szolnokon. A munkalehetőségekkel kapcsolatban két feltételt szoktak támasztani a fiatalok. A legfontosabb a kereseti lehetőség, amely a legerősebb motivációt biztosítja az elvándorlási döntés meghozatalában. A jövedelmet azonban kétféleképpen értelmezhetjük. Beszélhetünk abszolút értéken és relatív értéken mért jövedelemről. A jövedelem abszolút értéke mindenki számára vonzó, azonban hamar csalódást okozhat, ha a jövedelemtöbblet megszerzéséhez társuló kiadások sokkal jelentősebbek, mint a referencia környezetben voltak. Így tehát relatív egy nyugat-európai fizetés, ha az élet költségei azonos életvitel miatt sokkal magasabbak és így a jövedelemtöbblet csak elméletben jelentkezik, de az egyén nem képes gyarapítani a javait. Az igazán vonzó lehetőség az életszínvonal növekedését is lehetővé tevő jövedelemgyarapodás, aminek eredményeképpen az egyén valóban hónapról-hónapra jobb helyzetbe kerül azzal szemben, ha nem hozta volna meg az elvándorlás melletti döntését. Adataink alapján az abszolút jövedelem tekintetében nem lehet felvenni a versenyt akár a hazai versenytársakkal szemben sem, de a relatív jövedelem tekintetében, az intézkedések hatására, versenyképessé válhat Szolnok települése már középtávon is. A másik feltétel a szellemi kihívást jelentő munkalehetőségben keresendő. Már az Y generációnál is tapasztalható, de a Z generációra egyértelműen jellemző, hogy a munkaadókhöz már nem lojális, hanem a saját javát, fejlődési lehetőségét keresi állandóan. Így amikor bármilyen okból elégedetlen a munkahelyi pozíciójával, azonnal képes továbbállni olyan helyre, amely képes kielégíteni az ideális munkahellyel szemben támasztott igényeit. Ezt az újszerű munkaerő-piaci hatást figyelembe véve kell kialakítani Szolnok munkapiacát is. Ahhoz, hogy a célcsoport teljes halmaza számára lehetőség legyen teljesíteni a szellemi kihívást jelentő munkahely igényét, szélesíteni kell a munkapiaci lehetőségeket. Ennek három módjára ad javaslatokat az intézkedés csomag. Egyrészt kiemeli a vállalkozásalapítás fontosságát, hiszen a sikeres vállalkozásoknak multiplikátor hatása van a munkaerőpiacon. Először is egy tehetséges vállalkozó születik, aki egyébként máshol kereste volna a boldogulását. Másodszor munkahelyeket teremt, amely munkahelyek az esetek egy részében magas hozzáadott értékű pozíciókként szellemi igényeket is képesek lesznek kielégíteni. Harmadszor pedig a vállalkozói közeg erősödésével egyre többen igyekeznek sikeres vállalkozásokat indítani. Ami a munkaerőpiac másik oldalát illeti, a munkaadók helyszínre csábítása is kiemelendő pontja a stratégiának. Az intézkedések olyan munkaadókra fókuszálnak, akik innovatív, tudásra épülő tevékenységet folytatnak. Ehhez kínál a település szakmai segítséget, fejlődési potenciált és támogató légkört. Emellett megjelenik a

helyi illetékességű gazdasági társaságok fejlesztésre való ösztönzése is, amelynek eredményeképpen várakozásunk szerint szintén létrejönnek magas hozzáadott értékű állások. Ha az ifjúságnak tudjuk garantálni, hogy az életkezdeten túl hosszútávon is boldogulásra lehetőséget adó munkaerőpiac alakul ki a városhoz kapcsolódóan, akkor joggal számíthatunk arra, hogy az elvándorlás csökkenése mellett az idevándorlás is növekedni fog. A cél, hogy szellemi kihívást jelentő állások jöjjenek létre, és növekedjen az életvitelhez szükséges anyagi javak és a megkereshető jövedelem közötti különbség. A leírt intézkedések megvalósításával a fiatalokat leginkább elvonzó tényezőkre adunk hatékony választ és emeljük fel Szolnokot a konkurens településekkel eredményesen versenyző versenytársak soraiba.

5.2.1. Háromoldalú együttműködés a tehetséges fiatalok helyben tartása érdekében

Az önkormányzat, a vállalkozások és a képzőintézmények együttműködésében rejlik a kiemelkedő fiatal tehetségek személyre szabott életpályával történő megszólítás lehetősége. A közös érdek mindhárom aktor esetében az, hogy Szolnok legtehetségesebb fiataljai ne máshol keressék boldogulásukat, hanem már a duális képzési rendnek megfelelően az iskolapad mellett kezdjék meg a beilleszkedést a település vezető vállalatainak humán erőforrás rendszerébe. A tehetséges fiatalok értéke nem csak a képességeikből fakadó gazdasági előnyökben rejlik. A helyben maradó tehetséges fiatalok sikerei rendkívüli társadalomformáló erővel bírnak példaként állva a generáció többi tagja előtt. A kiemelkedő tehetségeikért azonban rendkívüli versenyfutás zajlik, amelynek egyik eszköze a személyre szabott életpálya felkínálása. Az intézkedés célja, hogy a településen közös érdekek mentén, együttműködésre hívható szereplők sikerrel szálljanak versenybe a legjobbak helyben tartásáért.

5.2.1.1. Az intézkedés tartalma

A pályaorientációs tevékenységek egyre fiatalabb korosztályt szólítanak meg. Ennek oka, hogy a karrierutak kialakulása most már nem a középiskola végével, hanem a középiskolai évek elejével megkezdődik, így az ehhez kapcsolódó tanácsadás fontossá válik. A pályaorientáció egyre korábbra való áthelyezését jelentősen segítette a tehetségeikért éleződő verseny. A kiemelkedően tehetséges fiatalokért versenyfutást folytató versenytársak egyre átfogóbb és biztosabb életpályát nyújtó ajánlatokkal próbálják hosszú évekre lekötöztetni a fiatalokat. Ilyen például az alapképzést, mesterképzést és doktori képzést egy csomagban kínáló tanulmányi ösztöndíjak köre, amely gyakorlatilag 8-10 évre biztosítja a fiatalok jövőjét. Ezek az ajánlatok azért tudnak sikeresek lenni, mert a fiatalokat sújtó kapunyitási pánik jelenségét hatékonyan tudják kezelni. A tehetségeikért folyó versenyt tovább élezi, hogy az ajánlatokhoz való hozzáférésnek már semmi sem szab gátat. Különösen a jó képességű fiatalokra jellemző, hogy

könnyen szereznek információt a számukra vonzó lehetőségekről, ezért a 2010-es évektől jellemző információs környezetben már nagyon kevesen vannak azok, akik kimaradnak a vonzó lehetőségek megismerésének lehetőségéből. Szólnok ilyen szempontból rendkívül rossz helyzetben van, ezt nem csak a helyzetelemzési dokumentum támasztja alá, hanem a helyi közösség vezetőinek részvételével zajló szakmai workshopon elhangzó megjegyzések is. A hátrányos helyzet leginkább a karrierlépcsők folytonosságának hiányosságából fakadnak. A középfokú oktatási intézmény elvégzését követően nem tud a település vonzó alternatívát kínálni az ifjúságnak, amely az érintett korosztály rendkívüli mértékű elvándorlását eredményezi. Az elvándorlás hasznos is lehet, ha a fiatalok a tudásmegszerzését követően visszatérnek. Az eredmények azonban azt mutatják, hogy a szűkös munkaerő-piaci lehetőségek miatt később sem térnek vissza a szaktudással felvértezett tehetségek. A probléma megoldására meg kell kezdeni olyan intézkedések kidolgozását, amelyek versenyképes ajánlatot jelentenek a fiatalok számára. A fent leírt folyamatba több pontos is eredményesen lehet beavatkozni, azonban meglátásunk szerint a legnagyobb hatékonysággal a korai beavatkozás jár. Javaslatunk alapján a kooperatív oktatás módszerére épülő ösztöndíjat hozzon létre az önkormányzat, amelybe a partnervállalkozásokat is bevonja. Az ösztöndíj lehetőség az alábbi pontokból áll össze:

1. Az ösztöndíj a mindenkori, havi doktori iskolai állami ösztöndíj legkisebb összegének fele, jelenleg 70.000 forint.
2. Az ösztöndíjat az a felsőoktatásba jelentkező hallgató kapja meg pályázat útján, aki sikeresen pályázik egy felsőoktatási intézménybe és tanulmányai mellett vállalja, hogy heti 10 órát gyakornokként képezi magát annál a Szolnokon vagy vonzáskörzetében működő partnervállalkozásnál, amelyik az ösztöndíja egy részét finanszírozza.
3. A finanszírozás két részből tevődik össze, az ösztöndíjnak legfeljebb 80%-át a városi önkormányzat, legalább 20%-át a partnervállalkozás biztosítja. A két féltől érkező támogatás aránya változtatható a minimum és maximum arány figyelembe vétele mellett.
4. Az ösztöndíj mindaddig folyósításra kerül, ameddig a hallgató aktív féléven folytatja tanulmányait és teljesítette a vállalkozásnál vállalt havi 40 órás gyakornoki programot.
5. A pályázatok elbírálásában az önkormányzat által delegált szakértő, a Neumann János Egyetem Gazdálkodási Karának dékánja által delegált szakértő, valamint a programba integrált partnervállalkozások delegáltjai vesznek részt.

6. Az ösztöndíjat minden szolnoki lakcímmel rendelkező, 25 év alatti magánszemély megpályázhatja.
7. Az ösztöndíj elnyerője vállalja, hogy a megkezdett képzését befejezi.

Az ösztöndíj kritériumai biztosítják, hogy az ösztöndíj folyósításáért cserébe Szolnok vonzáskörzetében végzi felsőoktatási tanulmányait, hiszen gyakornoki kötelezettsége idekötí. Ezzel párhuzamosan a havi 40 órás gyakornoki idő egyszerre segít integrációját egy munkahelyre és kibontakoztatni tehetségét. Az ösztöndíj megszervezése nem jelent garanciát a helyben maradásra, azonban az életkezdéshez szükséges környezet kialakításában rendkívüli támogatást ad, amely megnöveli a tehetség megtartásának esélyét. Ide köti a munka, a lakhatás és a professziójához kapcsolódó kapcsolatrendszer is. Az ösztöndíjasokra a települési önkormányzatnak véleményvezérként ajánlott tekinteni, amely azt jelenti, hogy nem csak a karrierútjukat kíséri figyelemmel, hanem a közösség ügyeibe, a közösséget érintő kérdésekbe és az egyéb pályázati lehetőségekbe is igyekszik bevonni.

Az ösztöndíjat legalább 3-5 fiatalnak érdemes folyósítani évfolyamonként. Ha 60%-os sikerességgel számolunk akkor ez évfolyamonként 2-3 fő, egyébként biztosan elvándorló fiatal jelent, akit helyben tud tartani az önkormányzat, aminek már a tíz éves hatása is jelentős. Ehhez azonban fontos, hogy tényleg a tehetséges fiatalok számára kerüljön odaítélésre az ösztöndíj. Így előfordulhat az is, hogy a meglévő keretösszeg nem kerül felhasználásra, ha nincs olyan pályázat, amely érdemes a kiemelt nagyságú támogatásra.

5.2.1.2. Intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósításában Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata a kezdeményező fél, hiszen mind célok, mind kompetencia, mind pedig források tekintetében ez az illetékes szervezet. Az ösztöndíjak kiírása előtt meg kell állapodni a partnerszervezetekkel, akik a kooperatív képzési koncepcióban a gyakorlati ismereteket munkakörnyezetben adják át a hallgatóknak. A szereplők legbővebb köre pedig a bizottság lesz, amely kiválasztja majd az ösztöndíjra érdemes pályázatokat. A felsőoktatási intézményeknek aktív szerepe nincs az ösztöndíjban. Ennek oka, hogy az ösztöndíjasok körét nem javasoljuk a Neumann János Egyetem Gazdálkodási Karára szűkíteni, hiszen a pályázati kritériumoknak akár egy budapesti képzőhely mellett is eleget lehet tenni. Ezzel is szélesbítheti a település a jelentkezők körét, hiszen az anyagi motivátor mellett még mindig van lehetősége a támogatott hallgatónak az általa legvonzóbbnak tartott képzési helyen folytatnia tanulmányait, miközben az otthonát adó településsel sem szakad meg az aktív kapcsolata. Elképzelhető azonban, hogy a pályázati

tevékenységek párhuzamos elvégzéséhez időengedményre van szüksége a hallgatónak a felsőoktatási intézménytől. Ezért javasoljuk, hogy a települési önkormányzat vezetője minden esetben adjon a támogatott hallgatóknak hivatalos ösztöndíj levelet, amely lehetőséget biztosít időengedményre, akár egyéni képzési rend kérésére a tanulmányok helyén. Az ösztöndíj lehetőség olyan eszköz, amelynek működése a felnövekvő generációk tájékozottságán áll vagy bukik. Ezért az intézkedéscsomag tartalmazza a középfokú intézményekben történő tájékoztatást is. Ez kezdetben a végzés előtt álló osztályokban, az utolsó év novemberéig kell, hogy megtörténjen az osztályt felügyelő osztályfőnöki pozíciót betöltő tanár által, akik személyes vagy írásos tájékoztatást kapnak a lehetőségről. A második évfolyamtól kezdve a már ösztöndíjas rendszerben tanuló hallgatók feladata a tájékoztatás, hiszen kutatási eredmények igazolják, hogy a Z generáció számára a leghatékonyabb motivációs forma a személyes példa bemutatása. Az ösztöndíjasok által tartott tájékoztató alkalmak funkciója kettős. A tájékoztatás mellett az ösztöndíjas elkötelezettségét is növeli a település és a következő generációk iránt, valamint segít bevezetni a társadalmi feladatok ellátásának fontosságába is.

5.2.1.3. Az intézkedés időterve

Az ösztöndíj működtetésének kulcsa a stabil és megbízható finanszírozási háttér. Ezért ezen a területen az azonnali hatásnál előrébb való a biztos körülmények kialakítása. Emiatt azt javasoljuk, hogy 2019 januárjától kezdődjön meg az ösztöndíj lehetőség kidolgozása, a partnerszervezetek felkeresése egyeztetés céljából, valamint a szükséges támogatási keret kialakítása. Az akadémiai évekhez igazodva az ösztöndíj meghirdetésének szeptembertől van értelme, hiszen ekkor tud befolyásoló erővel bírni a továbbtanulási döntésre. Így az ösztöndíj lehetőség 2019 szeptemberétől kerül kihirdetésre, amelynek megpályázására február 15. és április 15. között van lehetőség. Ebben az időpontban már véglegesítésre került a jelentkezés, így a hallgató tudhatja, hogy képes-e vállalni a feltételeket. A szóbeli meghallgatások időpontja április 15. és június 25. közé esik. Június 25-re megszületik az ösztöndíj odaítélésre vonatkozó döntés, valamint kiderül a felvételi eredmény is. Innentől odaítélhetővé válik az ösztöndíj, amelynek folyósítása szeptember 1-jével, havi rendszerességgel megkezdődik. A pályázat nem csak végzősök által pályázható meg, azonban a pályázati ablak minden évben csak a fentiekben leírtak szerint van nyitva. Az ösztöndíj program sikeressége a helyben maradás ösztönzését tekintve időről-időre felülvizsgálandó. Ezért az intézkedéshez hozzátartozik, hogy három évente, vagyis legelőször 2022-ben meg kell vizsgálni, hogy az ösztöndíjas fiatalok hol tartanak

karrierútjukban. Az ösztöndíj rendszerét addig kell folytatni, amíg hatékonysága igazolható és a helyben maradás problémája fenn áll.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Háromoldalú együttműködés a tehetséges fiatalok helyben tartása érdekében	A kooperatív oktatás módszerére épülő ösztöndíj létrehozása az önkormányzat által, partnervállalkozások bevonásával	2019. szeptember – 2020. szeptember (folyamatos)	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, gyakorlati helyszínt biztosító partnerszervezetek, az ösztöndíjra érdemes pályázatokat kiválasztó bizottság

5.2.2. Együttműködés a vállalkozási hajlandóságot ösztönző társadalmi szervezetekkel

A munkaerőpiacon az önálló vállalkozások szegmense kiemelt fontosságúnak tekinthető több szempont alapján is. Ilyen szempontok a hozzáadott érték mértéke, a fejlődési potenciál, a társadalmi igényekre való reagálási képesség, valamint a munkahelyteremtés. Magyarországon a vállalkozási hajlandóság alacsonynak mondható a nemzetközi összehasonlításokat alapul véve. Ennek hagyományos okai között fellelhető a vállalkozások fejlődését gátló gazdasági környezet, amely problémakör hatása az elmúlt 10 évben a különböző vállalkozói és adózási formák megújításával, illetve bevezetésével jelentősen enyhült. Ezért a vállalkozási hajlandóság ösztönzését most már a szemléletformálás és a tájékoztatás képes a legnagyobb hatékonysággal végezni. A szükséges know-how a fiatal vállalkozók támogatását végző szervezetéknél elérhető, közös programok együttműködések segítségével a településre alkalmazható. Az intézkedés ezeket az együttműködési pontokat mutatja be.

5.2.2.1. Intézkedés tartalma

A vállalkozásfejlesztés ösztönzésére vonatkozó gyakorlatok az elmúlt évtizedekben teljesen átalakultak. Ennek elsődleges oka, hogy a vállalkozások felépítése, indításának körülményei és fejlődési útjuk jelentősen eltér a korábbiaktól. Magyarországon a vállalkozási hajlandóság nemzetközi összehasonlításban vizsgálva kifejezetten alacsonynak mondható. Ez a jelenség azonban mind a gazdaság egészére, mind a gazdaság alrendszerei szempontjából, mint például a munkaerőpiac, kifejezetten káros. Ami az ország egészére nézve általánosan káros, az

általában a hátrányokkal rendelkező térségekben még súlyosabb következményekkel jár. Az előzetes kutatások is ezt igazolják. Szólnokon a vállalkozások, különös tekintettel a magas hozzáadott értékű vállalkozások és a szolgáltatások területén működő kis- és középvállalkozások hiányoznak. Ezek hiánya csökkenti a munkahelyek számát és azok heterogenitását, illetve negatívan hat a város számára felhasználható anyagi források mennyiségére is. Az alacsony vállalkozási kedv okait hagyományosan a nehéz vállalkozói környezetben szokták megtalálni, amelynek egyaránt részét képezik a vállalkozásokat és a foglalkoztatást sújtó magas terhek, illetve a tevékenységek megalapítását nehezítő adminisztrációs terhek mennyisége és átláthatatlansága. A harmadik jelentős ok az információhiány. A vállalkozások legnagyobb része azért nem alakul meg, mert az ötletgazdának nincs információja a megalapítás és a működtetés jogi és gazdasági hátteréről. A három ok közül az első kettő már csak a közvéleményben él olyan erősen: a valóság azt mutatja, hogy az elmúlt évek jelentős könnyítést hoztak a vállalkozásalapítás, működtetés és a vonatkozó gazdasági terheket jellemző mérték területén. A harmadik ok azonban továbbra is nagyon jelentős küszöböt támaszt az ötlet és a megvalósulás közé, hiszen a vállalkozás megalapításához szükséges információk birtoklása még mindig nem jellemző a magyar társadalomra. Pedig az elmúlt néhány év nem csak a jogi és gazdasági terhek csökkentéséről, hanem a vállalkozásindítás anyagi támogatással való motiválásáról is szólt. A közép-magyarországi régió kivül különösen sok lehetőség adatott arra, hogy a fiatalok megvalósíthassák önálló vállalkozásukra vonatkozó vágyaikat. Ezek a kapuk még nem záródtak be, ugyanis 2020-ig továbbra is van lehetőség, akár vissza nem térítendő támogatások igénybevételeire. A bátorítás és informálás azonban nem olyan feladat, amelyet tapasztalat nélkül felvállalhat bármilyen helyi szereplő. Hazánkban a fiatalok vállalkozóvá válásának legtapasztaltabb támogatója a Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége, a FIVOSZ. Elismerést jelent számukra, hogy nem csak egyszerű civil szervezetként, hanem munkájuk elismeréséért kohéziós alapból származó forrásból támogatott projektek koordinátoraként is hatással vannak a hazai vállalkozásfejlesztésre. A FIVOSZ nem is csak országos szervezetként szerzett tapasztalatot. Az elmúlt évek trendje, hogy helyi önkormányzatokkal összefogva igyekeznek célzott támogatás nyújtani a települések számára. Így már rendelkeznek tapasztalattal fővárosi kerületek és vidéki városok esetén is. A szervezet által nyújtott szolgáltatások köre többértű. Megállapodástól függően ebben megjelenhet a tájékoztató alkalmaktól kezdve a mentorprogram működtetésén keresztül a településvezetés számára szóló szakmai tanácsadás és szakpolitikai szintű intézkedéscsomag-fejlesztés. A FIVOSZ ernyőszervezetként kapcsolatban áll hazánk legsikeresebb fiatal vállalkozóival. Ezért a szervezet nem csak a

vállalkozásfejlesztés ösztönzésében, hanem a vállalkozások helyszínre vonzásában is eredményes lehet. Az intézkedés erőforrás igénye mérsékelt, hiszen a felhasználható források különböző típusai a támogatási időszak végéig bárki által megpályázhatók. Ezért a szükséges források leginkább a partnerség kialakításához szükségesek, a vállalkozások támogatásához a támogatási időszak végéig nem. Az intézkedés eredménye, hogy az ajánlott partnerszervezet helyzetfelmérését követően javasolt intézkedések megvalósításának hatására elkezd növekedni a vállalkozási hajlandóság a fiatal korosztály tagjai között, amely már rövidtávon pozitív hatással van a város gazdasági helyzetére. Az intézkedésbe való befektetés közvetlen megtérülése középtávú, azonban pozitív externáliái már gyakorlatilag azonnal megjelennek. A településre hozott szaktudás, a tehetséges fiatalok helyben tartása és a vállalkozók helyben befektetett tőkéje mind azonnali eredményként jelenik meg.

5.2.2.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósítása önkormányzati feladatként lehet azonosítani, amelyben partnerként érdemes tekinteni a fiatalokat megszólító szervezeteket összefogó Szolnoki Egyeztető Fórumra is. A helyi közösség a FIVOSZ megszólítását követően együtt tud dolgozni a közös célok eléréseért, hiszen a források, a szakmai tudás és a célközönség elérése is adott a háromoldalú partnerség eredményeként.

5.2.2.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedést a kohéziós alapból érkező támogatások elérhetőségének korlátozottsága miatt gyakorlatilag a lehető leggyorsabban el kell kezdeni. A cél az, hogy 2019. első felében már megkezdődjön a potenciális vállalkozók felkészítése az ötletük, elképzelésük megvalósítására. Az időtervet tekintve a partnerség határozott időre kell, hogy szóljon, hiszen a szervezet bevonásának eredményességét a szerződéses időkeret biztosítja, amely a közös munka hatékonysága esetén folytatható. Ezt az időkeretet a szerződéskötéstől 2020 végéig érdemes meghatározni. Az együttműködés értékelését követően pedig dönteni kell a folytatást illetően, hiszen ha a központi támogatások el is apadnak, rengeteg olyan fiatal található, akik hajlandóak vállalkozást alapítani álmaik megvalósítása érdekében.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Együttműködés a vállalkezési hajlandóságot ösztönző társadalmi szervezetekkel	A helyi fiatalok vállalkezési hajlandóságának ösztönzése, a FIVOSZ-szal partnerségben	2019 – 2020	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, Szolnoki Egyeztető Fórum

5.2.3. Ipar 4.0 Támogató Központ

Az ipari fejlődés negyedik lépcsőjében a tervezési és gyártási folyamatok digitális technika segítségével történő optimalizálása zajlik. A hatékonyságnövelés és költségcsökkentés új eszközei már rendelkezésre állnak a piacon, azonban azok vállalkezásoknál való implementálásához szakmai segítségre van szükség. Hazai környezetben újszerű megközelítés egy olyan ipari központ létesítése, amelynek kizárólagos célja, hogy a településen egységet létesítő vállalkezások fejlődését támogassa, új szereplők településen való megtelepedését segítse. Az Ipar 4.0 Támogató Központ munkacímen azonosított intézkedés megvalósításához szükséges szakértelem és eszközpark beszerzése jelentős kihívás. Az intézkedés leírásában kifejtésre kerül a megszólítható iparágak köre, valamint a megvalósításban szerepet kapó településen belüli együttműködések lehetősége is. Az általános cél azonban olyan vállalkezások Szolnokra hívása, amelyek a legmodernebb eszközökkel és gyártási technológiákkal felvértezve képesek idevonzani a szellemi kihívást kereső, fiatal munkaerőt.

5.2.3.1. Az intézkedés tartalma

Az ipari fejlődés történetében rendre találunk olyan időszakokat, amikor a fejlődés nem egyenes vonalú, hanem gyakorlatilag ugrásszerű, exponenciális görbét vesz fel. A tudományos közélet szerint a következő ilyen ugrás már megkezdődött: ez az ipar 4.0 a negyedik ugrásszerű fejlődés. Az előkészítő, helyzetelemző tanulmány részletesen bemutatta a nemzetközi példák alapján, hogy a gazdasági struktúraváltások következményeként vesztesévé vált térségek számára a modern, innovációs ipar meghonosítása mentőöv lehet. Az innovációs ipar sajátja, hogy a szükséges nyersanyag az információ és a tudás. Ennek köszönhetően a lehetőségek kihasználására létrehozandó infrastruktúra bárhol kiépíthető. Az ipar 4.0 technológiai forradalomnak az elején járunk, amikor a technológia alkalmazása még párhuzamosan halad az alapkutatásokkal. Ezek a kutatások olyan csúcstechnológiákat céloznak meg, ahol kiber-fizikai számítási struktúrák segítségével támaszkodhatunk az adatelérési, adatfeldolgozási struktúrákra

az iparban megtalálható problémák esetén. Budapesten a Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetemen létrejött az Ipar 4.0 technológiai központ, amelyet a felsőoktatási intézmény piacvezető cégekkel partnerségben alakított ki. Többek között a Festo, az SAP, a Morpho, a T-systems és a Kuka segítségével. Ennek célja a kis- és középvállalkozások fejlesztése, valamint a technológiai újítások bevezetése a felsőoktatási intézmény érintett szakjainak curriculumába. Az előbbi célt azzal is támogatják, hogy a jelentkező vállalkozásokat térítésmentesen fogadják a központban szakmai tanácsadás céljából. Ezenkívül hazánkban működik az Ipar 4.0 Kutatási és Innovációs Kiválósági Központ, ahol az alábbi területeken folytatnak kutatás-fejlesztési projekteket:

- Erőforrás-hatékony, robosztus termelésstervezési és irányítási rendszerek
- Minta smart és logisztikai rendszerek
- Kooperatív és adaptív termelési és logisztikai hálózatok
- Energiahatékony és fenntartható gyártási mechanizmusok
- Számítási felhő alapú termelésinformatikai szolgáltatások

A központ várakozásai, hogy a gyártó és logisztikai rendszerek megújuljanak a hazai nagyvállalatok, beszállítók, valamint a kis-és középvállalkozások esetében is. A központ fejlesztése Magyarország Kormányának támogatásával, a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg. A kormányzati támogató szándék magától értetődő, hiszen a fejlesztések értékesíthetősége és a felhasználásból következő haszonnak az állam bevételeire gyakorolt pozitív hatása is jelentős lesz várhatóan. A mintaként említett központ működéséből kiderül, hogy a tudásmegosztás, hálózatosodás iránti igény is aktívan megjelenik a központ környékén. Aktív partnerséget tartanak fenn a Magyar Tudományos Akadémiával, a Volkswagen gépjárműgyártó konszernbe tagozódott Audi Hungaria Zrt.-vel, a Széchenyi Egyetemmel és Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatával. Ez a kapcsolat kitűnően példázza, hogy egy innovációs központ hogyan tud egy adott település aktoraival eredményes partnerséget folytatni. A felsorolt szereplők mellett a Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem is a központ partnerei között vannak kiemelve.

Szolnok helyzete számos szempontból különbözik Győrtől, ahol a mintaként magunk elé állított központ működik. A fejlesztés szempontjából a legfontosabb különbség, hogy a felsőoktatási intézmény leépülése miatt nincs helyben meg a megfelelő humánerőforrás, amelyet emiatt a településre kell vonzani. A másik jelentős eltérés az ipari szereplők méretében érzékelhető eltérés, hiszen Győr a modern innovációs ipar fellegvárának számít hazánkban. Az eltérések

azonban nem jelentik azt, hogy nincs lehetőség a projekt megvalósítására. Tekintve, hogy az ipar 4.0 kifejezetten alkalmazható megoldásokat kíván kínálni akár már kis- és középvállalkozásoknak, így bízhatunk abban, hogy Szolnokon van lehetőség egy másik vállalkozói réteg megszólítására a központ szolgáltatásain keresztül. Javaslatunk abba az irányba mutat, hogy az innovációs központ a helyi termelő vállalkozásokat és a megalapítás előtt álló tudásintenzív szervezeteket célozza meg, és az elsődleges célközönség egészüljön ki a térség nagyvállalataival. A központ létrehozása térségi érdek is, hiszen ilyen céllal nem jött létre Délkelet-Magyarországon az ipar számára alacsonyküszöbű szolgáltatás. Az innovációs központ az alábbi szolgáltatási palettából kiindulva építi fel azokat a területeket, ahol képes szaktanácsadás formájában támogatni a térség vállalkozásait.

Gyártási terület - Manufacture Executive System

- Raktárkészlet optimalizálás
- Alapanyagok kezelése
- Szükséglet számítás / beszerzési előrejelzések - modellek
- Gyártási rendelések
- Gyártásütemezés (optimalizált)
- Gyártási tétel nagyság - sorozat kezelés
- Sorbaállási modellek
- Hatékonyságnövelés (valós idejű felülvizsgálat)
- Hulladékkezelés
- Minőségellenőrzés támogatása
- Selejtkezelés

Felügyeleti funkciók

- Működési hatékonyság-növelés
- Adatbázis kapcsolatok
- Riportok eredményének exportálása
- Döntéstámogatás
- Mutatószámok definiálása (KPI)
- Előre definiált és ad-hoc lekérdezések
- Tényadatok folyamatos vezetése
- Gyártási terv aktualizálás
- Optimalizációs modellek készítése
- Hibaok elemzés
- Objektív teljesítménymérés
- Költség allokáció eseményekhez
- Automatikus esemény eszkaláció

Kontrolling – döntés támogatás

- Faliújság
- Felügyeleti monitor (gyártás követés kiépített objektív adatgyűjtési rendszerrel, berendezések vezérlése, PLC, relék, mikrokapcsolók, szenzorok, NFC/BT eszközök adatai alapján)
- Felügyeleti monitor (gyártás követés szenzor adatok alapján)
- Eseménynaplózás – hibabejelentés naplózás
- Üzemi monitor és mobileszközről is elérhető adatmegjelenítő eszköz (dashboard)
- Műszakbeosztás/utasítás
- Feladatok tervezése
- Szabadságok kezelése
- Jogosultságok kezelése
- Algoritmizált döntési javaslatok/döntések

Az intézkedés további célja, hogy ösztönözze a szolnoki fiatalokat a személyes fejlődésükben és felkeltse az érdeklődésüket az iparhoz közvetlenül kapcsolódó ipar 4.0 tevékenységekre, lehetőségekre, témákra, munkahelyekre. Ennek erősítése érdekében javasoljuk, hogy a megvalósítás azonos épületben menjen végbe, mint ahol a Talentum Közösségi Tér is kiépítésre kerül (ld. 5.4.1 fejezet).

Az intézkedés várható eredménye, hogy a települést vonzóvá teszi olyan vállalkozások számára, akik képesek szellemi kihívást jelentő munkahelyek teremtésére, ezzel új pályára állítva Szolnok munkaerőpiacát. Ezenkívül várható, hogy a településre alkalmanként és állandó jelleggel is érkeznek olyan szakemberek, akik tudásukkal, tapasztalatukkal serkentően hathatnak a helyi tudományos közegre. Végül eredményként azonosítható, hogy az ifjúság számára megismertetésre kerül egy olyan modern ipari tevékenység, amely elindíthatja őket a magas hatékonysággal dolgozó innovációs és tudásipar irányába – akár saját vállalkozási tervek megvalósításán keresztül is. Az ifjúsági stratégiának elsőrendű célja, hogy a fiatalok számára jövőképet teremtsen Szolnokon mind a személyes életük, mind pedig a közösség életének területén.

5.2.3.2. Az intézkedés felelőse

A megvalósításhoz három összetevőre van szükség: a helyi közösség szándékára, anyagi erőforrásra, valamint szaktudásra. A helyi közösség szándékát a települési önkormányzat mellett a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara tudja támogatni, akiknek kompetenciája és kapcsolatrendszerének ereje is kulcsfontosságú a területen. Az anyagi erőforrás területén ismét két irányt határozhatunk meg. A kormányzati forrás esetén a kohéziós alapból származó források felhasználása jelenthet megoldást. Itt vízvázlatot, hogy a bemutatott két innovációs központ mellett látja-e a helyét a kormányzat egy harmadiknak, amely egyelőre

nem meglévő igényeket elégítene ki, hanem jelenlétével szeretne fejlesztő hatással lenni a környezetére. Szolnok számára előnyt jelent, hogy megfelelő távolságra van a mostani központoktól és a potenciális felhasználóktól. Az M4-es autópálya elkészültét követően a keleti és déli országrészből, valamint Budapestről is jól megközelíthetővé válik. Ekkor ideális helyszínné válik, hiszen a Közép-Magyarország régióban sűrűsödő szaktudás is eredményesen mobilizálható ebben a távolságban, míg a potenciális felhasználók is eredményesen megszólíthatók lesznek. Ezen szempontok alapján eredményesen lehet érvelni a központ szolnoki megvalósulása mellett. Ha központi forrás nem lehívható erre a célra, akkor a vállalkozók összefogása jelenthet kiutat. A tapasztalatok szerint ez nem lehetetlen feladat, hiszen a vállalkozások rendszerint felismerik az ebben rejlő potenciált. A közös finanszírozáson keresztül olyan eszközrendszerhez jutnak, amelyet önállóan, saját erőforrásból nem lehetne elérni.

A szakmai tudás a már meglévő központok mellett a helyi egyetemi kar anyaintézményétől jöhet. A Neumann János Egyetem hazánk egyik leggyorsabban fejlődő felsőoktatási intézménye, amelynek érdeke, hogy a kecskeméti kampusz mellett a többi telephelyén is kiemelkedő tudományos munkát tudjon végezni. Ezért az elképzelések tervvé alakításában, valamint a tervek megvalósításában megkerülhetetlen partner a helyi felsőoktatási intézmény, amely így eredményesen alakíthatja a szolnoki képzési hely profilját, karakterét. A fejlesztésben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara tud vezető szerepet felvállalni, amelyet a stratégia megvalósításával megbízott szervezet vezetője hívhat projektindító tárgyalásra, akik már képesek a környező vállalkozások igényeit becsatornázni a fejlesztési programba.

5.2.3.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedés megvalósulása az tervezéstől számított három éven belül lehetséges, ezt mutatják a korábbi tapasztalatok. A tervezés megkezdésére 2018 szeptemberétől van lehetőség, amely dátumot ebben az esetben is fontossá teszi a forrásokért folyó küzdelem az idővel.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Ipar 4.0 Támogató Központ	A vállalkozók számára támogató hatást jelentő kutatás-fejlesztési központ megalapítása, a térség mezőgazdasági aktorainak segítségével kijelölt területen	2018. szeptember – 2021. szeptember	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Neumann János Egyetem

5.2.4. Szolnoki Mezőgazdasági Innovációs Központ létrehozása

A munkaerőpiac kedvező folyamatainak elindításához szükséges, hogy a település megtalálja azt a területet, amelynek felkarolásával kiemelkedhet a versenytársak közül, és sikerrel vonzhatja a közvetlen környékre a vállalkozásokat. Szolnok számára ilyen lehetőséget jelent a mezőgazdaság. Az intézkedésben foglaltak szerint a cél, hogy a rohamosan fejlődő iparágban innovatív eszközöket előnyben részesítő aktorai számára kínáljunk vonzó lehetőségeket. Ennek központi szervezete a Szolnoki Mezőgazdasági Innovációs Központ munkacímen tervezett kutatás-fejlesztési központ.

5.2.4.1. Az intézkedés tartalma

Hazánk sikeres településeiben közös jellemző, hogy megtalálták maguknak azt a húzóterületet, amellyel olyan vállalkozásokat is meg tudtak szólítani, amelyek nem választották volna a települést. Ezek a húzóterületek általában termelése épülő szegmensek. Az adott terület kiválasztásához szükség van a lehetőségek felmérésére és a felrajzolt halmazból a legmegfelelőbb kiválasztására. Korábbi elemzéseink bemutatták, hogy ez a húzóterület magyar városok esetében a legtöbbször a nehézipar területén volt azonosítható. A nehéziparhoz technológiai fejlettség és megfelelő közlekedési hálózatra volt szükség a felkészült munkaerő mellett. Nemzetközi példákból azt láttuk, hogy a tudásipar is olyan húzóágazat lehet, amelyet a kétezres évektől kezdődően hatékonyan lehet meghonosítani egy-egy településen. Mindkettő esetben közös vonás, hogy a magas szintű szellemi tőke elérhetőségére szükség van. Ezt a legtöbbször felsőoktatási intézmények tudják biztosítani. Szolnokot tekintve a felsőoktatási intézmény jelenleg nem biztosít olyan erőt, hogy erre fel lehessen építeni egy húzóterületet. Különösen azért, mert a régióban viszont van ilyen szempontból vonzó, konkurens település.

Szolnok profiljához azonban jól illeszkedik a mezőgazdaság, hiszen a település közelmúltját tekintve is volt már kísérlet a mezőgazdasági innovációs ipar megerősítésére, amely ráadásul nem külső stratégiai tervezés hatására, hanem organikus igényként jött létre a megye központjában. A mezőgazdaság azért is megfelelő terület, mert Magyarország húzóágazatáról beszélünk, amelynek még mindig nincs egyértelmű fellegvára, központja az országban. Ezért ez olyan terület, ahol a versenytársakhoz is fel lehet zárkózni, miközben a hazai igény adott, amelyhez könnyen lehet kapcsolni a nemzetközi érdeklődést is. Noha a mezőgazdaságot a közvélekedés nem tartja olyan területnek, ahol az innováció a legfontosabb, a területen jártas szakemberek tudják, hogy az egyik legdinamikusabban fejlődő termelőágazatról van szó. A mezőgazdasági innovációnak több területe van: az eszközfejlesztésen keresztül, a digitális technika alkalmazásán át, a magas hozamot biztosító termények fejlesztéséig sok lehetőség áll rendelkezésre. Intézkedési javaslatunk alapján szükséges felmérni a helyi igényeket és a versenytárs településeket abból a célból, hogy azonosítható legyen az a hiátus, amelyet eredményesen tölthet be Szolnok. Az intézkedés középpontjába egy innovációs központ megalapítása kerül, amely támogató hatást jelent a vállalkozók számára. A támogató hatás két módon is megjelenik. Egyrészt a központ felszereltsége az adott mezőgazdasági szegmensben olyan lehetőségeket kell kínáljon, amely igénybevétele jelentős versenyelőnyt biztosíthat az innovációban érdekelt szereplők számára. Ez fogja biztosítani az idevonzó hatást. Másrészt, az innovációs központ szolgáltatásainak igénybevétele olyan anyagi terhek mellett történik, amely a központ fenntartását biztosítja, de az igénybe vevő számára magas gazdasági hasznot és ezzel fejlődést biztosít. Az intézkedés konkrét területének megtalálására a térség mezőgazdaságban érintett aktorai nyújthatnak segítséget.

5.2.4.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés végrehajtásában rendkívül fontos az érintett szereplők együttműködése. Érintett szereplőként azonosíthatjuk a települési önkormányzatot, a kormányzatot, a helyi mezőgazdasági termelőket. A beruházás magas erőforrás igényvel rendelkezik, amelyet a települési önkormányzat önerőből nem tud megvalósítani, ahhoz központi támogatás igénybevételére van szükség. A finanszírozásba bevonhatók a vonzáskörzetben tevékenykedő mezőgazdasági termelők a jövőbeni felhasználásra vonatkozó szerződés keretében. A működtetés már szakmai feladattá válik, amelyet az üzemeltetésre létrehozott gazdasági társaság munkatársai valósítanak meg. A finanszírozási háttér mellett feladat az innovációs központ üzemeltetésének megtervezése, amelynek alapja a pontos tevékenységi kör meghatározása. Ehhez a környező mezőgazdasági vállalkozók igényeinek felmérése szükséges

az önkormányzat illetékes egységének vezetésével. Az innovációs központ létrehozása olyan feladat, ami a helyi akarat és erőforrás segítségével nem valósulhat meg. Kulcskérdés, hogy a helyi vezetők a célok mellé állítsák a térségi vezetőket és segítségével a kormányzatot, a jövőbe mutató beruházás megvalósítása érdekében.

5.2.4.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedés időterve olyan folyamatokból tevődik össze, amelyek hossza pontosan nem meghatározható, hiszen a helyi szereplők elkötelezettsége, határozott szándéka sem elegendő a megvalósuláshoz. Ezért olyan pontokat kell időben elhelyezni, amelyekre egyedüli befolyása van a helyi közösségnek. Az ezt követő pontokat pedig a leendő partnerek megegyezését követően a lehető leggyorsabban érdemes végrehajtani, szem előtt tartva, hogy a szükséges források előteremtése a kohéziós alapok finanszírozásával a legegyszerűbb. Ugyanakkor alternatív finanszírozási lehetőségekkel is kell készülni. Így a tervezés folyamatában ki kell dolgozni, hogy milyen piaci konstrukciók adnak lehetőséget a nem kormányzati háttérű finanszírozásra. A projektervezés kezdete 2019. január lehet, amelynek első lépcsője a helyi partnerszervezetek közötti együttműködés kialakítása és a tervezés megkezdése. A tervezés során a helyszín, a forrásigény, a felhasználók köre kerül kialakításra. A cél, hogy 2019 őszére elkészüljön az a koncepció, amellyel megkereshető a kormányzat illetékes minisztériuma. A tárgyalások elhúzódása és a várható megvalósításhoz szükséges időigény miatt az innovációs központ működése 2022 előtt nem tekinthető reálisnak.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Szolnoki Mezőgazdasági Innovációs Központ létrehozása	A vállalkozók számára támogató hatást jelentő kutatás-fejlesztési központ megalapítása, a térség mezőgazdasági aktorainak segítségével kijelölt területen	2019. január – 2022.	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, kormányzat, helyi mezőgazdasági termelők

5.3. Tanulást és önképzést támogató intézkedések

A munkaerő-piaci lehetőségek mellett a másik fejlesztésre szoruló terület az oktatás volt. A helyi oktatási lehetőségeket két szempontból vizsgáltuk. Egyrészt a közvetlen felhasználók, vagyis a tanulók szempontjából, akiknek csoportszintű igénye, hogy a képzési lehetőségek megfelelő heterogenitás mellett legyen lehetőségük a képzési lehetőségek teljes vertikálisát bejárni. Más megközelítésben azt mondhatjuk, hogy minél többféle szak és szakma elsajátíthatóságára van szükség, a lehető legmagasabb képzési szintig. Az hazai versenytársakhoz képest a legnagyobb hátrányt a helyi felsőoktatás visszaesése okozza. Márpedig a felsőoktatási expanzió azt eredményezte a társadalomban, hogy az alapképzési diploma a felnövekvő generáció, így a célcsoport tagjainak több mint a fele számára reálisan elérendő cél. Másrészt a közvetett felhasználók, vagyis a munkaadók szempontjából is vizsgáltuk a helyi képzési lehetőségeket. Értelemszerűen az erős felsőoktatás hiánya jelenti itt is a legnagyobb problémát, hiszen a gazdálkodási képzési terület mellett nincs olyan diszciplína, amely segítségével könnyen, pályaelhagyás nélkül el lehetne helyezkedni a mezőgazdaságban, iparban vagy a szolgáltatási szférában. A felsőoktatás azonban csak a célcsoport egy részének jelent megoldást a munkaerőpiacon használni kívánt szaktudás megszerzéséhez. A célcsoport másik része számára olyan alternatívákat érdemes kialakítani és a kínálatban túlsúlyba helyezni, amely támogatólag hat a Szolnokon működő gazdasági társaságok ipar 4.0 potenciáljának kibontakoztatásában. Ezen a területen meg lehet határozni olyan intézkedéseket, amelyek már rövid távon versenyelőnyt jelenthetnek Szolnok számára. Az intézkedések az iskolarendszerű képzések mellett nagy hangsúlyt fektetnek az extrakurrikuláris, rendhagyó avagy nem iskolarendszerű képzések fontosságára is. Évtizedünkben egyre nagyobb szerepet kap a tudás aktualizálása, folytonos frissítése, amely célok eléréséhez már (például hosszuk vagy a jelentkezési procedura lassúsága miatt) rugalmatlannak bizonyulnak az iskolarendszer által kínált lehetőségek. Az intézkedések hatására létrejövő oktatási közeg tényleg rászolgál arra, hogy azt modernnek nevezzük. A középtávú hatások pedig igazolni fogják, hogy ez nem csak névleges, hanem funkcionális fejlődés is, hiszen mind a célcsoport, mind a munkaadók helybéli sikeressége növekedni fog ennek hatására.

5.3.1. Ipar 4.0 igényeit kielégítő képzések megalakítása minden képzési szinten

Az ipar 4.0 kifejezés felöleli azon technológiai újítások körét, amely az élet legtöbb területén segít az elérhető információk alapján optimalizálni a működést, legyen szó közösségi közlekedés megszervezéséről, társadalmi problémák megoldásáról, logisztikai folyamatok

optimalizálásáról vagy akár a gyártási kapacitások igényekhez igazításáról. Az ipar 4.0 olyan terület, ahol az alap kutatások kéz a kézben járnak a frissen fejlesztett technológiai megoldások implementálásával. A tudásalapú iparhoz szükség van olyan szakemberekre, akik a fejlesztésben és az alkalmazásban is részt tudnak venni. Ezért az intézkedés célja, hogy a célcsoport tagjai minden képzési szinten lehetőséget kapjanak iskolarendszerű képzésben is olyan szakmai tudást magukhoz venni, amelyet az ipar 4.0 megoldásokat használó vagy használni kívánó vállalkozások igénybe tudnak venni.

5.3.1.1. Az intézkedés tartalma

Az intézkedés során a köznevelésben és a felsőoktatásban is meghonosítható képzésekre teszünk javaslatot. A leírás előtt azonban fontos tisztázni, hogy a település lehetőségein túlmutat, hogy a jelenlegi oktatási rendszerben közvetlen befolyással legyen a részben központosítva, részben pedig autonóm módon működő intézményekben. A köznevelési rendszer intézményeire elsősorban az előbbi igaz, hiszen a tankerületi központokon keresztül a Klebelsberg Intézményfenntartó Központba vannak becsatornázva a döntési kompetenciák, ezért a képzés tartalmával vagy annak kiegészítésével kapcsolatos igényekben is csak az ezeken a szintereken történő sikeres egyeztetéseket követően van lehetőség. A felsőoktatási intézmények esetén a kancellári és konzisztórium rendszer az, amely a központi vagy fenntartói szándékot testesíti meg, míg a rektori vezetés biztosítja az intézmény tudományos autonómiáját. Azonban magának a képzési helynek otthont adó településnek nincs közvetlen hatása az intézmény működésére. Ezért az alábbiakban bemutatott javaslatokat csak tárgyalások útján lehet megvalósítani.

A középfokú oktatás az az utolsó képzési szint, ahol minden fiatalnak kötelező legalább néhány évet eltöltenie. Ezért a hazánkra jellemző, nemzetközi szinten is magas digitális analfabetizmust legkésőbb itt szükséges megszüntetni. Ennek leghatékonyabb eszköze a képzésbe ágyazott tanulás, amely során az általános tantárgyi tematikák is építenek a digitális taneszközök (interaktív táblák, tabletek, laptopok) használatára. A felszerelések beszerzése és a szakoktatók biztosítása együtt jár, egyik a másik nélkül nem eredményez hatékony fejlődést. Az érzékenyítés mellett olyan szakképzési modulokra is szükség van, amelyek már a középiskola végén erős informatikai szaktudással felvértezett munkavállalókat bocsát a munkaerő-piacra. Ebben kimagaslóan eredményes a Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum név alá tartozó intézmények köre, ahol több ipar 4.0 kompatibilis szak mellett az informatikai képzési ágazat is erős. A technológiai fejlődés motorja azonban nem csak a szaktudáson és a társadalmi-gazdasági környezet ismeretén is múlik. Ezért a gimnáziumban tanuló fiatalok számára is meg

kell szervezni alapszintű programozás elsajátítását lehetővé tevő – akár fakultatív – kurzusokat is. Az intézkedések között javaslatot teszünk egy extrakurrikuláris programozó képzőhely létrehozására, amely az indulással párhuzamosan a gimnáziumi oktatók egy csoportját készítené fel egy 1 éves programozói tantárgy megtartására. A cél nem az, hogy minden fiatal a programozás irányába tereljen a stratégia. Kifejezetten fontosnak látjuk, hogy a köznevelési rendszerből kikerülő fiataloknak legyen rálátása a következő évtizedek munkaerőpiacát legjobban befolyásoló folyamatokra, amelynek motorja a programozás lesz. Az intézkedés során a feladat, hogy az intézmény fenntartó engedélyével felmérésre kerüljenek a digitális oktatás lehetőségei. Az intézményeknek akkora kapacitással szükséges rendelkeznie, hogy 1 teljes évfolyam számára heti két órában, fakultatív jelleggel programozást tudjon oktatni. Valamint az általános tantervi tantárgyak oktatása során legalább heti három alkalommal minden osztály igénybe vehessen digitális labort. Ezen eszközpark kiépítésében az önkormányzat, a gazdasági társaságok és az oktatási intézmények együttműködése szükséges. Ezek az eszközök segítséget nyújtanak a település számára olyan munkaerő-bázist létrehozni, akik rövid ciklusú képzések igénybevételével képesek szakterületen működő gazdasági társaságoknál elhelyezkedni vagy a továbbtanulási döntéseik meghozatalában a kapcsolódó szakok felé orientálja őket.

A képzésekkel kapcsolatos bevezetőben már hangsúlyoztuk, hogy az iskolarendszerű képzés lépcsőzetességében meglévő folytonosság fontos a fiatalok pályafutásában. Ezért jelentős versenyhátrányt jelent Szolnok számára, hogy a felsőoktatási képzési lehetőségek elég szűkre szabottak a szolnoki telephellyel rendelkező karon. Ennek bővítésére olyan szakterület integrálását javasoljuk, amely jól kapcsolódik a fentiekben leírt, informatikai szaktudást erősítő intézkedési elemekhez. A megjelölt célokhoz a programtervező-informatikus alapképzési szak, mérnökinformatikus vagy az üzemmérnök-informatikus alapképzési szak passzol a legjobban. A szakok hivatalos leírása jól indokolja a kapcsolódást az elő tanulmányok és a munkaerő-piaci kimenet felé:

1. Programtervező informatikus alapképzési szak

„A képzés célja programtervező informatikusok képzése, akik képesek szoftverorientált információs technológiai eszközök és rendszerek létrehozási, bevezetési, működtetési, szervizelési, fejlesztési, alkalmazási tevékenységét önállóan és csoportmunkában ellátni. Felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására.”

2. Mérnökinformatikus alapképzési szak

„A képzés célja mérnökinformatikusok képzése, akik képesek műszaki informatikai és információs infrastrukturális rendszerek és szolgáltatások adat- és programrendszeinek tervezési, fejlesztési feladatainak ellátására, valamint azok telepítési és üzemeltetési feladatainak megoldására. Felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására.”

3. Üzemmérnök-informatikus alapképzési szak

„A képzés célja olyan informatikai üzemmérnökök képzése, akik képesek műszaki informatikai alkalmazások és informatikai infrastrukturális rendszerek és szolgáltatások telepítésére, üzemeltetésére és adott szoftver platformon történő fejlesztésére, valamint azok adat- és programrendszeinek megismerésére. Felkészültek tanulmányaik mesterképzésben történő folytatására.”⁵

A három szak közül egyet érdemes kijelölni, és ha intézményvezetői akarat is mutatkozik rá, akkor elindítani a szolnoki képzőhelyen. Az első pontban szereplő programtervező-informatikus szak esetében nincs szükség külön akkreditációs eljárásra, hiszen a Kecskeméti karon már működik a képzés. Ez azonban hátrányt jelent, hiszen az intézmény vélhetően nem szeretne a beiskolázási területén önmaga versenytársává válni. Ezért a két másik alapszak jelenthet megoldást, amelyek az informatikai képzés más-más határterületére fókuszálnak. Ezeknél azonban hosszabb akkreditációs eljárásra van szükség. Az oktatói humán erőforrás igény képzési helyek közti utazással és óraadók alkalmazásával megoldható.

A Neumann János Egyetem keretein belül rendelkezésre álló potenciál kiaknázásán túl adott esetben más egyetemekkel is kialakítható szorosabb együttműködés, akár a Szolnok-Debrecen-Miskolc tengely mentén.

5.3.1.2. Intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósításához – ahogy ezt az intézkedés kifejtésére vonatkozó szöveg is tartalmazza – az oktatási intézmények szándéka szükséges elsősorban, hiszen a települési önkormányzatnak nincs jogköre a képzőhelyek felett. Ezért javaslatunk szerint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Szolnoki Egyeztető Fórum és a Szolnok Megyei Jogú Városi Önkormányzat kezdjen egyeztetéseket egymás közt az intézkedés tartalmával kapcsolatban. Ennek célja, hogy a település közösségének igénye és az

⁵ forrás: felvi.hu/szakleirasok

intézkedéshez kapcsolatba hozható gazdasági szereplők igénye is felmérésre kerüljön. Ha az egyeztetés arra az eredményre vezet, hogy erre bemeneti és kimeneti oldalról is elégséges igény van, akkor ennek az igénynek a fenntartókhoz való becsatornázásával van lehetőség elindítani a képzési rendszer fejlesztését. Ez a módszer azért célravezető, mert az oktatási intézményeknek is elsősorú célja a felhasználók kiszolgálása. Ezzel a lépéssel a tárgyalás kikerülhet a jogkörök medréből és áthelyeződhet a felhasználók igényeire. Ha sikerül megegyezni a képzőintézményekkel, akkor a Szolnoki Egyeztető Fórum feladata, hogy összefogó fórumként felügyelje a projektek előrehaladását, valamint összekösse az anyagi és szakmai támogatásban érdekelt feleket egymással.

5.3.1.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedés megvalósításához szükséges jogkörök helyzete miatt nem lehet pontos időtervet készíteni. Javaslatunk szerint a Szolnoki Egyeztető Fórum megalakulása utáni első ülésen napirendre kell kerülnie a háromoldalú egyeztetés megszervezésének. A folyamat előrehaladásáért a SZEFG a felelős. Ha a projekt nem ütközik akadályba, akkor 2021-re lehet reálisan teljesíteni a képzések fejlesztését.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Ipar 4.0 igényeit kielégítő képzések megalakítása minden képzési szinten	A köznevelésben és a felsőoktatásban is meghonosítható, informatikai szaktudást erősítő képzés indítása	2018 - 2021	Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Szolnoki Egyeztető Fórum, Szolnok Megyei Jogú Városi Önkormányzata

5.3.2. Számítástechnikai ismeretszerzés kiemelt támogatása

Az iskolarendszerű képzések mellett a rövid ciklusú, iskolán kívüli tanulási lehetőségeket is erősíteni kell. A kétezres években előre haladva azt tapasztaljuk, hogy a folytonos, vagy másképp megnevezve, az élethosszig tartó tanulás lehetősége jelenti a célcsoport számára a munkaerő-piaci sikeresség kulcsát. Ehhez párosul az a jelenség, hogy Magyarországon korcsoporttól függetlenül viszonylag magas a digitális analfabetizmus szintje. A digitális világ felhasználói szintű ismerete nem csak a hétköznapokban eredményez könnyebbséget, hanem a munkavállalás során is alapvető elvárássá vált. Sőt, a kifejezetten magas hozzáadott értékű pozíciókban elengedhetetlen a magas szintű informatikai szaktudás megléte. Az intézkedés

célja, hogy a szolnoki lakosság számára könnyen elérhető, iskolarendszeren kívüli, rövid ciklusú informatikai, programozó képzést biztosítsunk. Az intézkedés várható eredménye, hogy a munkaerő-piacon megjelennek az informatikai szaktudást igénylő vállalkozások, illetve a polgárok hétköznapi életében egyre nagyobb szerepet kap a digitális világ, egyre inkább támogatják a digitális megoldásokat, akár a városszervezéssel kapcsolatos fejlesztésekben is.

5.3.2.1. Az intézkedés tartalma

A Talentum Ház (ld. 5.4.1 fejezet) kialakítási szempontjai közé bekerült, hogy olyan termek is létrejöhessenek, ahol különböző szervezetek képzéseket, tréningeket tudnak tartani. Az egyik ilyen képzési forma, amelyet a tehetség kibontakoztatására létrehozott épületbe javasolunk elhelyezni, az informatikai képzések, köztük kiemelt fontossággal a rövid ciklusú programozó képzés. Magyarországon már működő jó gyakorlatok alapján képzeltük el az oktatás megszervezését. Egy önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági szervezet állna a projekt élére, amely társadalmi vállalkozásként működtetné az informatikai képzések különböző szintjeit. A képzések egyik szintje a munkaerő-piacra lépést segítené azzal, hogy junior programozókat képez féléves ciklusokban. A programozókra olyan mértékű a kereslet, hogy a vizsgált jó gyakorlatok esetében működik az a rendszer, hogy a képzőhely garantálja a programozást tanulóknak az elhelyezkedést, vagyis a képzés mellett állásközvetítői feladatot is el tud látni. Az elhelyezkedés egyszerűségére további példa, hogy a képzéseket utófinanszírozásban is vállalják a képzőhelyek, tehát az elhelyezési garanciával együtt biztosítják annak a lehetőségét is, hogy a megszerzett pozícióból származó jövedelemből finanszírozzák utólag az egyének a képzést.⁶ Ezt a modellt javasoljuk meghonosítani Szolnokon. Az elhelyezést a fiataloknak szóló közösségi térbe képzeljük el, noha a képzéseknél semmilyen korosztályi lehatárolást nem tartunk szükségesnek alkalmazni. A társadalmi szervezet feladata a junior programozói képzésekkel kapcsolatban, hogy felvegye a képzőket, akik akár részmunkaidőben, megbízás keretében is elláthatják feladatukat, de a feltételezhető érdeklődés és anyagi haszon mellett az állományba vétel is megoldást jelenthet. A társadalmi szervezetre háruló további feladat, hogy a végzeteknek álláslehetőséget keressen a közvetlen vonzáskörzetben és foglalkoztatásra vonatkozó megegyezéseket kössön a gazdasági szervezetekkel. A képzés finanszírozására három lehetőséget javasolunk. Ha a teljes képzési díjat 100 egységgel írjuk le (egyébként nagyságrendileg 600.000 forint egy rövid ciklusú képzés bekerülési költsége), akkor a következő finanszírozási megoldásokat látjuk megfelelőnek. 100 egységbe kerül a képzés

⁶ ld. pl. <https://www.greenfoxacademy.com/>

annak, aki előfinanszírozásban kifizeti a díjat és vállalja, hogy a képzőhely által ajánlott munkahelyen folytatja karrierjét. Értelemszerűen az ajánlott munkahelyhez szigorú kritériumrendszerrel kell kidolgozni, például a kezdőbér meg kell hogy haladja a térségben elérhető diplomás átlagjövedelmet. 120 egységbe kerül a részvétel, hogyha nem igényli a végzett junior informatikus az állásközvetítést. Az emelt árak két oka van. Egyrészt, számíthatunk arra, hogy a finanszírozást támogatni fogják a partnerszervezetek is, akik aztán munkát adnak a végzetteknek. Ezért a kieső bevételt a végzetteknek kell pótolnia. Másrészt, az intézkedés célja, hogy helyben tartsa a kiképzett szakértőket, amelynek az esélye csökken, ha önállóan keres állást. Utófinanszírozásra csak azok körében van lehetőség, akik kérik az állásközvetítést is, hiszen a képzőhely így tudja biztosítani maga számára, hogy megkapja képzési díjat. Az ebbe a csoportba tartozó tanulók képzési díja is 120 egység, hiszen itt gyakorlatilag a hitelezés költségeivel emelkedik a díj. A képzés struktúrája szuperintenzív, amely rendkívüli elkötelezettséget vár el minden jelentkezőtől. A képzések 4-5 hónapon keresztül minden munkanap 6 órán keresztül történnek. Bemeneti követelmények ugyan nincsenek, de felvételi beszélgetés előírása szükséges. Ennek célja, hogy a képzők felmérhessék, hogy az induló csoport azonos kiinduló szinten van-e. A programozó képzéseken kifejezett nehézséget jelent, ha nagyon eltérő szinten kezdik meg a csoportmunkát.

Az intézkedés másik része az általános digitális alfabetizmus elérését szolgálja. Ezek ingyenes képzések, amelyek heti egy alkalommal kerülnek megtartásra és kifejezetten a középkorúakat, idősebbeket célozzák. A költségeket az elsődleges tevékenységből, illetve önkormányzati támogatásból lehet finanszírozni. Az idősebbek képzésének célja, hogy megismerkedjenek azokkal a digitális újításokkal, amelyek a következő időszak fejlesztéseit meghatározzák. Ez a folyamat előkészíti Szolnok város városszervezésében is megvalósítandó smart city fejlesztéseket, amelyek így kevésbé lesznek idegenek a polgárok mindennapjaitól. Közvetett cél pedig, hogy az ifjúságnak létrehozott közösségi tér társadalmiasítása is megtörténjen. Hiszen az épületnek nem célja, hogy elválassza egymástól a korcsoportokat. Sőt nagyon fontos, hogy a különböző korosztályok találkozzanak egymással a közösségi terekben is.

5.3.2.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedést megvalósító társadalmi szervezet jogi formájaként Kft. létrehozását javasoljuk, amelynek tulajdonosa Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata lesz. A gazdasági társaság tulajdonképpen egy társadalmi vállalkozás alapelvei szerint működne, ami azt jelenti, hogy nem a profit maximalizálás a fő motivátor, hanem a társadalomra és ebben az esetben különösen a helyi közösségre gyakorolt pozitív hatás. Ugyanakkor a non-profit tevékenység távol esik ettől

a területtől, hiszen magasak a költségek, illetve a képzők díját is szükséges kitermelni, akik szaktudásukkal rendkívül előnyös pozíciókban vállalhatnának munkát. Ezért az oktatási tevékenységüket is piaci színvonalon szükséges honorálni. A Talentum házba integrált képzés működtetésénél együtt kell dolgozni a közösségi teret vezető szervezettel is. Az informatikai képzés idő- és felszerelésigénye nagy. Ezért az együttműködésben ki kell dolgozni, hogy a két tevékenység időben és térben hogy tudja kiegészíteni egymást.

5.3.2.3. Az intézkedés időterve

A Talentum ház létrehozásához kell igazítani a tevékenységet. A kapcsolódó intézkedés leírásában 2020 szeptembere szerepel céldátumnak, vagyis ekkora kell a képzőszervezetnek felállnia. Az indulást azonban sok munka kell, hogy megelőzze ezért javaslatunk szerint a gazdasági társaság 2020 januárjára kerüljön bejegyzésre. Az első félév feladatai között az eszközbeszerzések, a humán erőforrás fejlesztés, valamint a gazdasági társaságokkal való tárgyalás képezi a szervezet fő feladatát. A kezdőtőkét Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata biztosítja, de olyan üzleti terv kidolgozása mellett, amely előíranyozza a befektetett összeg visszafizetését az önkormányzati költségvetésébe. Félévente legalább egy csoport, vagyis 15-20 fő végez az érdeklődés függvényében. Előzetes becsléseink alapján 2021 végére legalább 45 junior programozó helyezkedik el sikeresen Szolnok vonzáskörzetében a frissen szerzett szaktudásával.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
<p>Számítástechnikai ismeretszerzés kiemelt támogatása</p>	<p>Informatikai képzések, kiemelt fontossággal rövid ciklusú programozó képzés indítása a Talentum Házban, illetve ingyenes képzés indítása középkorúak/idősek számára, az általános digitális alfabetizmus elérése érdekében</p>	<p>2020. január -</p>	<p>Szolnok Megyei Jogú Városi Önkormányzata</p>

5.3.3. Önismeretet fejlesztő eszközrendszer kialakítása az iskolarendszerű képzéshez illetve

A helyzetelemzésben bemutatott kutatások is felhívják a figyelmet arra, hogy nem elegendő a szakmai ismereteket bővíteni, hanem az egyre összetettebbé váló, gyorsabb döntéseket követelő világban a személyes és közösségi sikerekhez hozzátartozik a helyes önismeret kialakítása. A hazai köznevelési rendszertől gyakorlatilag teljesen idegen ez a megközelítés, és strukturális okokból sajnos nem is sikerült az elmúlt évtizedben jelentős eredményeket elérni ezen a területen. Intézkedési javaslatunk alapja, hogy az életkezdéssel, kapunyitással párhuzamosan, amikor a kötelező iskolai részvétel miatt minden fiatal egyaránt elérhető, abban az időszakban kell tréningek segítségével fejleszteni az önismeretet. Ez az időszak egybeesik azzal, amikor a fiatalok a leginkább fogékonyak a témával kapcsolatban és várhatóan nem kényszernek élik meg, hanem megfelelő színvonalú szolgáltatás esetén érdeklődéssel tekintenek az országos összehasonlításban is páratlan lehetőségekre. Az intézkedés az iskolarendszerű képzéshez illesztve javasol tréning formájú önismereti kurzusokat. Ennek célja, hogy a felnövekvő generáció számára eszközt adjon a tudatos és egészséges életvezetés kialakításához.

5.3.3.1. Az intézkedés tartalma

A pozitív pszichológia alapvetése, hogy az egészséges élet nem a betegségek elkerülését, hanem az egyén által irányított, kézben tartott, célorientált életvezetést jelenti. Ennek ismertetőjegye, hogy képesek vagyunk irányítani az életünket és alkalmasak vagyunk arra, hogy a nem várt nehézségeket feldolgozva, sérülés nélkül folytassuk életünket. A magyarországi fiatalok ebben a tekintetben nem kapnak sok segítséget a köznevelési rendszertől, amely nevében ugyan a nevelésre fókuszál, de a gyakorlatban leginkább ismeretátadást valósít meg. Az intézkedés célja ezt a tevékenységet kiegészíteni olyan modern, a Z generációt sikeresen megszólító módszerekkel, amelyek hatékonyan tudják érvényesíteni a pozitív pszichológia ideáit. Az intézkedés megvalósításának eredménye nem csak az egyénekre, hanem a közösségre is rendkívül pozitív hatással lesz. Ha egy egész évfolyam számára sikerrel tudja a város biztosítani az önismeret fejlődését, akkor a polgárok között egyre nagyobb arányban lesznek megtalálhatók a közösségi szinten is tudatos döntéseket szorgalmazó személyek.

Az intézkedés két eszközt javasol az erősebb önismeret kialakításához. Az egyik eszköz az iskolapszichológusi jelenlét megerősítése. Az iskolapszichológus a jelenlegi gyakorlat szerint fogadóóra-szerűen látja el feladatait a köznevelési rendszerben, és fogadja az arra rászoruló klienseket. A pozitív pszichológiai megközelítés azt diktálja, hogy az iskolapszichológus ne

passzívan várja az őt – általában nehézségekkel – felkeresőket, hanem a nehézségek között szenvedők mellett képezze az egész közösséget. Az iskolarendszerű képzés az osztályfőnöki óra keretében szokott teret engedni a nevelési célzatú tartalmaknak. Javaslatunk arra épül, hogy az intézményhez kapcsolódó iskolapszichológusi rendszer úgy változzon meg, hogy a kliensfogadás mellett rendszeres, proaktív önismereti tréningek vezetése és megszervezése is kerüljön az illetékes személy feladatkörébe. Az elérendő cél, hogy minden középfokú tanulmányait végző diák részesüljön önismereti képzésben legalább négy napnyi alkalommal egy akadémiai évben. Erre az intézmények akár külön önismereti hetet vagy önismereti napokat szervezhetnek, de humánerőforrás optimalizálási szándékkal praktikus lehet ezeket egymástól eltolva, osztályonként biztosítani. Így az egész város oktatási intézményei gyakorlatilag két munkatárssal lefedhetővé válik. Az iskolapszichológusi jelenlét erősítésének másik eszköze a pszichológusi munkakörhöz kapcsolódó előítéletek, beidegződések eltörlése. A diákok fejében az a kép él, hogy a pszichológust akkor lehet felkeresni ha már rendkívül nagy a baj. Ezen a területen a pozitív szemlélet kialakítását javasoljuk. Ennek eszköze, hogy az első évüket középfokú oktatásban töltő személyek kiscsoportban kapjanak képet az iskolapszichológustól arra nézve, hogy milyen kérdésekkel lehet őt felkeresni. A pszichológussal kapcsolatos szóhasználatot is javasoljuk gyermekbaráttá tenni, tehát például a rendelés, kliens, intervenció helyett szakmai egyeztetéseken keresztül létrehozott szóhasználat intézményi szintű bevezetését ajánljuk. Az iskolapszichológus elérhetőségének színhelyét is igyekezzünk gyermekbaráttá tenni. Ennek eszköze, hogy az intézményben pl. nem az orvosi rendelőhöz vagy a tanárihoz, hanem inkább a fiatal közösséget jobban vonzó helyszínekhez közel alakítjuk ki (pl. sportpályák, büfé, közösségi tér). Az önismereti tréningek között az alábbi témákat kell feldolgozni a négy év alatt:

- Személyes fejlődést segítő témák: karrier, pályaorientáció, képzési iránytű, mentálhigiéné, információhiány, szakmai önismereti hiány, önismerethiány, pszichológiai-életvezetési, tanulásmódszertan, pénzügyi alapismeretek;
- Kommunikációs készségfejlesztés: változáskezelés, önérvényesítés, kommunikációs készségek, stressz- és konfliktuskezelés, asszertív kommunikáció, időgazdálkodás;
- Társadalmi problémák: pl. fogyatékkal és hátrányos helyzettel élő hallgatók felé való érzékenyítés

Az intézkedés megvalósításában szintén nincs meg az önkormányzatnak a szükséges jogköre, hiszen a középiskolai intézmények nagyobbik része tankerületi irányítás alá esik, másik része pedig alternatív fenntartású intézmény, amelynek vezetője egyházi vagy alapítványi szervezet.

Ezért a megvalósításnak két útja rajzolható fel. Sikeres partnerségek esetén elképzelhető, hogy a leírtak mintaprogramként, tankerületi támogatással kerülnek megszervezésre, ebben az esetben az önkormányzatnak nincs teendője, az önismeretet mérő adatgyűjtés eredményeinek visszajelzésén túl (minőségbiztosítási szerep). A másik lehetőség, amely eredményesség szempontjából is a második, hogy az önkormányzat saját forrásból finanszírozza a tevékenységet és ingyenes szolgáltatásként ajánlja fel az intézményeknek. Ennek előnye ugyan, hogy a szakmai tartalommal kapcsolatban nagyobb befolyást élvez, azonban az intézményi feladat külső megszervezésével és annak folytonos működtetésével rengeteg szervezési bonyodalom jár együtt, ráadásul a finanszírozás helye is eltávolodik a felhasználás helyétől.

5.3.3.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósításához intézményi és tankerületi egyeztetés szükséges. A javaslat tartalmának pontos megvalósítását egy felmérés kell, hogy megelőzze, amelyből kiderül az oktatási intézményekben elérhető iskolapszichológusi kapacitás, valamint a rendelkezésre álló humán erőforrás előképzettsége a megjelölt területeken. Optimális esetben minden rendelkezésre áll és csak a működést kell átszervezni. Ellenkező esetben – az előző fejezetben részletezett – finanszírozási kérdések megválaszolása után kell kialakítani az intézkedéshez szükséges humán erőforrás-állományt. A humán erőforrás rendelkezésre állását követően a pontos tervezés feladata már a szakmai csapatra hárul, akik helyi és korcsoportonként sajátosságokat figyelembe véve alakítják ki a kurzusokat. A célravezető mindenképp egy mintaprogram kialakítása, hiszen egy település teljes évfolyamának aktív önismereti fejlesztése iskolarendszerű képzésen belül országszerte egyedülálló kezdeményezés.

5.3.3.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedés megvalósításánál a tárgyalásos folyamat lefuttatása az első lépés. Ebben kezdeményező félként Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának, Humán Igazgatóságának, Oktatási, Kulturális és Sport Osztályát lehet azonosítani. A tárgyalások ilyen mértékű ügyek esetében fél-egy éves időtávban elhúzódnak. Ennek fényében a 2018 szeptemberét megjelölve, mint a tárgyalási folyamatok megkezdése, 2019 szeptemberére alakulhat ki a megvalósítás ügymenete. Az előkészítő munkákra is legalább egy évet szükséges számolni, hiszen a szervezetek felkészítése mellett a szakmai programok kidolgozása is meg kell, hogy valósuljon. Ha minden lépés sikerrel zárul, akkor 2020 szeptembere lehet az első olyan akadémiai évnek a kezdete, amikor a középfokú intézményben tanuló minden fiatal legalább négy napnyi önismereti vagy egyéb fejlesztő kurzuson vesz részt.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Önismeretet fejlesztő eszkörendszer kialakítása az iskolarendszerű képzéshez illesztve	Az iskola pszichológusi jelenlét megerősítése, az által vezetett és szervezett rendszeres, proaktív önismereti tréningeknek, illetve a munkakörhöz kapcsolódó előítéletek, beidegződések eltörlésének eszközével	2018. szeptember – 2020. szeptember	Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Humán Igazgatósága, Oktatási, Kulturális és Sport Osztálya

5.4. Közösségi környezet fejlődését támogató intézkedések

A tanulás és a munkavállalás kérdései mellett az elvándorlással szembeni legerősebb preventív eszköz a közösségfejlesztés. A közösségi környezethez kapcsolódó intézkedésekben olyan eszkörendszerrel javasolunk kialakítani, amely szorgalmazza a generációk együttműködését és a fiatalok igényeire fókuszál. A fiatalok szempontjából sikeres városok egyik ismérve, hogy a közösségi programok között helyet kapnak az ifjúság számára megtervezett rendezvények. Ezzel elérhető, hogy egy város ne csak gazdasági vagy társadalmi értelemben legyen regionális központ, hanem az ifjúság számára is közösségi központtá váljon. Szolnokon az erős sportélet és fejlődő kulturális élet erős alapokat nyújt ennek megvalósításához. Azonban a fiatalok között végzett adatgyűjtés igazolta, hogy a régóta stabilan működő rendszerek mellé új elemeket is be kell emelni. Ilyennek tartjuk a könnyűzenei fesztivál megvalósítását is, amely nem előzmény nélküli a településen, azonban rendkívül hiányzik a fiatalok számára. Meggyőződésünk, hogy ezek a kezdeményezések a generációs különbségek miatt sikkadtak el az évek alatt. Ezért a kapcsolódó intézkedések másik része a közösségi együttműködés kialakítását helyezi fókuszpontba. Az együtt élő generációk egymás megismerésén keresztül ismerhetik fel egymás igényeit és motivációit. Ezért az ifjúságra összpontosító online döntéshozatali rendszer kialakítása mellett arra is javaslatot teszünk, hogy az önkéntesség erejével miként lehetne újra egyesíteni a generációs szakadékok mentén szabdalt városi közösséget. Végül, nem szabad elfeledkezni azokról a szervezetekről, amelyek évtizedek vagy akár évszázadok óta a közösség-szervezés gerincét adják. Egy modern város sem lehet sikeres a jövőben, ha a múltját

és jelenét meghatározó közösségeket nem támogatja. Ezért az intézkedések között előtérbe helyezzük a sportolói, kulturális és vallásfelekezeti közösségeket is, amelyeknek helyet kell biztosítani, hogy az eddig folytatott évtizedes közösségfejlesztési hivatásukat új lendülettel folytathassák. Az intézkedések eredményeként olyan közösségi környezet jöhet létre, ahol a generációk összekapcsolódva, egymás iránt megértést tanúsítva biztosítanak megtartó erőt az elvándorlásokon gondolkozó fiatalok számára.

5.4.1. „Talentum” Önjelesztő és Közösségi Tér létrehozása

A nemzetközi példák igazolják, hogy az ifjúság számára szükség van egy központi közösségi tér megalakítására. Ezek a közösségi terek a szakpolitikai szándéktól függetlenül, organikusan is fejlődnek, azonban a stratégia eszközei között több olyan is kijelölésre került, amelyeket a településen, fizikailag is érdemes megjeleníteni. Ennek adna keretet a Talentum munkanéven megtervezett ifjúsági ház és közösségi tér, amelynek két legfontosabb célja a fiatalok képességeinek, önismeretének, szaktudásának egyéni és csoportos fejlesztése, valamint a korcsoport szabadidő eltöltéséhez helyszíneként való megjelenés. A Talentum ház kialakítása során a különböző képzéseknek, szabadidős programoknak, tréningeknek, tanácsadásnak és találkozási pontnak is helyet kell adni. Ezek kialakítását azonban a helyi ifjúsági közösség igényei és döntése alapján kell elvégezni.

5.4.1.1. Az intézkedés tartalma

A nemzetközi példák rendre kiemelik egy olyan multifunkcionális teret, amely összegyűjti azokat a szolgáltatásokat, amelyek védjegyévé válnak az ifjúságpolitikai irányváltásnak. Szolnok esetében ez az innováció, az ipar 4.0, a tudásmegosztás, önképzés és a fiatalok közösségekbe szervezése. A Talentum munkanéven tervezett közösségi tér éppen onnan kapta a nevét, hogy Szolnok jövőjének egyik kulcsát a tehetségek kibontakoztatásában és helyben tartásában látjuk. Ennek megfelelően a területen oktató termek, tréning termek, fiataloknak szóló szolgáltatók (pl. ifjúsági irodák), kávézó és söröző, rendezvényterem kapna helyet. A Talentum megvalósításakor figyelmet kell fordítani a fiatalok igényeinek várható változásaira is, vagyis olyan üzemeltetési háttér tervezésére van szükség, amely rugalmasan képes a változó igényekhez való alkalmazkodásra. Például, ha a településen nagyobb szükségé válik az inkubátor-ház vagy co-working irodák létesítése, akkor az épület funkcióit ebbe az irányba kell mozdítani. Az ifjúsági házként is azonosítható térre pályázat útján szükséges az önkormányzatnak forrást allokálnia. A forrásszükségletet enyhítheti, hogy a településen található olyan épület, amely több szempontból is alkalmas lehet erre a feladatra. Ilyenek tartjuk a felsőoktatási intézmény felújított kampuszához kapcsolódó ingatlanvagyon, amelyek

nincsenek teljes mértékben kihasználva. Ennek haszna abban is megjelenik, hogy az ifjúsági csoport jelenléte biztosított. A Talentum ház mindennapi működésében megjelennek egyéb intézkedések eredményeként létrejövő programok, így például képzések, tréningek és közösségi programok egyaránt.

5.4.1.2. Az intézkedés felelőse

A megvalósításban több szereplő együttműködésére van szükség. A helyszín megjelölésében és az ingatlan rendelkezésre bocsájtásában, a Szolnoki Városfejlesztő Nonprofit Zrt. és Szolnok Megyei Jogú Város vezetése is szerepet kaphat. Az előbbi az ideális helyszín megkeresése és a megfelelő ingatlan cél szerinti átalakításában kapott feladat okán, míg utóbbi a forrás allokáció és ingatlankezelési szerepe miatt számít elsődleges felelősnek. Az üzemeltetés feladatait minél közelebb kell helyezni a helyi fiatalok önkormányzatához, ezzel biztosítva azt, hogy a saját igényeik szerint, saját képükre formálhassák a helyszínt és a benne helyet kapó funkciókat. Ennek mértékét azonban alapvetően befolyásolja az ingatlan tulajdonosi háttere és felhasználási keretei.

5.4.1.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedés egy ingatlanfejlesztési projektként is azonosítható. Ennek lefolyásában meghatározó tényező a kiválasztott épületben szükséges átalakítások mértéke. A kapcsolódó intézkedések jól meghatározzák a Talentum Közösség Tér kialakításának céldátumát, hiszen ezen a helyszínen képzelünk el több oktatási tevékenységet is, amelyek jellemzően 2020-tól kezdődően várják a tanulni vágyókat. Ezért a stratégia javaslata, hogy az ingatlan legkésőbb 2020 szeptemberére készüljön el a funkcióknak megfelelő belső térrel. A kivitelezéssel párhuzamosan az üzemeltetési háttérre is javaslatot kell tennie az önkormányzatnak. Az időtervet betartva a helyszín 2021 januárjától kezdődően már a pilot időszakot követő rendes működés szerint üzemel.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
„Talentum” Önfejlesztő és Közösségi Tér létrehozása	Oktató- és tréningtermek, fiataloknak szóló szolgáltatók, kávézó és söröző, rendezvényterem létrehozása a „Talentum” munkanéven tervezett közösségi házban, melynek üzemeltetési háttere képes a változó igényekhez alkalmazkodni.	2020. szeptember – 2021. január	Szolnoki Városfejlesztő Nonprofit Zrt., Szolnok Megyei Jogú Város vezetése

5.4.2. Szolnoki könnyűzenei fesztivál megszervezése

A fiatalok számára a fesztiválok testesítik meg a közösségi élmények és a szabadságérzés csúcsát. Ennek köszönhető, hogy hazánkban nemzetközi összehasonlításban is rendkívül érett fesztiválkultúra alakult ki. A fesztiválkutatások bemutatják, hogy hazánk több tucat fesztiválja közül mindegyiknek megvan a saját arca, a saját közönsége és egyedisége is. A fesztiválnak otthon adó település közössége ennek különösen sok hasznát élvezi – lelkileg és anyagilag egyaránt. Egy fesztiválnak otthon adni hasonló élményt jelent, mint vendégül látni másokat az otthonunkban. Szolnok ebben már rendelkezik tapasztalattal, hiszen 2011-ben a Tiszaliget területén került megszervezésre az ország legnagyobb vándorfesztiválja. Azóta a fesztiválkultúrában és Szolnok településén is sok minden megváltozott – például 90%-kal csökkent a felsőoktatási hallgatók száma – ami jelentős hatással van a piaci lehetőségekre. Intézkedésünk azonban leírja azokat a körülményeket, amelyek figyelembevételével Szolnok visszakerülhet a fesztiválnaptárba és újra büszke házigazdává teheti a helyi fiatalokat.

5.4.2.1. Az intézkedés tartalma

2011-ben a Tiszaligeti EFOTT fesztivál házigazda intézménye a Szolnoki Főiskola volt. A hét évvel ezelőtti rendezvényen 70.000 látogató volt jelen, amely vendég számmal a legnagyobb rendezvény volt a város modern történetében. Az online elérhető visszaemlékezések bemutatják, hogy a rendezvény milyen pozitív fogadtatást kapott a helyiek és a vendégek között egyaránt. Az EFOTT vándorfesztivál lévén továbbállt, de hasznos tapasztalatot hagyott maga

mögött, hiszen kidolgozta és kipróbálta, miként lehet egy több tízezer embert vonzó szabadtéri rendezvényt megvalósítani Szolnokon. Az Egyetemisták és Főiskolások Turisztikai Találkozójának ezt az úttörő tevékenységét sokan kiaknázták azóta. Zánkán, Zamárdiban, Tokaj-Hegyalján, Debrecenben, Orfűn egyaránt a fesztivál tapasztalataira építve rendezték meg a híressé vált könnyűzenei rendezvényeket. Egy sikeres fesztiválhoz szükség van professzionális szervező gárdára és látogatókra. A következőkben azt járjuk körül, hogy ezek milyen módon érhetők el a város önkormányzata számára.

A könnyűzenei fesztiváloknak nagyon sokféle célközönsége lehet. A kis- és közepes fesztiválok, amilyen várhatóan a szolnoki is lenne, általában a helyi fiatalságra tudnak építeni, és a település vonzáskörzetéből szólítják meg az érdeklődőket. A vonzáskörzet nagysága általában két tényezőtől függ: az időponttól és a várható költségektől. Szolnokon sajnos a felsőoktatási intézmény elvesztette hallgatóit. A korábbi hallgatói létszám mindössze 10%-a található meg most is a településen, amely nem elégséges egy fesztivál célközönségéhez. Ezért mindenképpen építeni kell a vonzáskörzetre, hogy sikeres rendezvény jöhessen létre. A fesztiválpiac 2011 óta telítődött a nyári időszakra nézve. Ezért alacsony költségvetésből, helyi bázis nélkül a nyári időszakban gyakorlatilag lehetetlen betörni a versenytársak közé. A hazai fesztiválpiacon azonban vannak még nyitott lehetőségek. A kisebb, például székesfehérvári, pécsi, dunaújvárosi, váci rendezvények rendre olyan időpontban kerültek meghirdetésre, amelyek nem esnek egybe a nagy fesztiválok időpontjával, de elég közel vannak a nyári időszakhoz, hogy még/már jó idő legyen. Ezért a mini-fesztiválok számára a versenyképes időpontot a tavasz végi, ősz eleji időszakok jelentik. A nagy hallgatói létszám híján lévő intézmények esetén a tavaszi végi időpontok az előnyösebbek, hiszen ilyenkor a középfokú intézmények diákjai már szabadabbak – például vége az érettségi időszak megterhelő részének, valamint egy hétvége idejére könnyebb akár távolról is vendégeket megszólítani, hiszen mindenki vágyik már a fesztiválélményre. Ilyen szempontból Szolnok különösen ideális hely, hiszen tömegközlekedéssel Kecskemét felől, Békéscsaba felől és Budapest felől is jól megközelíthető. A megfelelő program és árképzés megalkotásával rövidtávon is népszerű mini-fesztivál alakítható ki a településen.

5.4.2.2. Az intézkedés felelőse

A fesztiválok megszervezése olyan terület, amelyet piaci alapon érdemes megvalósítani. Hazánkban körülbelül 4-5 olyan fesztiválszervező csapat dolgozik, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy egy mini-fesztivált megvalósítsanak Szolnok területén. A lokáció és a méret miatt a SZIN, az EFOTT és a Campus fesztivál szervezői lehetnek érdekeltek a szervezésben.

Ugyanakkor a piacelemzések azt mutatják, hogy a három fesztivál között is jelentős a szervezői átfedés. A három fesztivál közül az EFOTT rendelkezik a legnagyobb tapasztalattal, ennek eredményeképpen ők bonyolítják a legsikeresebb rendezvényeket is. A fesztivál megszervezésekor a piaci szereplő a piaci bevételek mellett a helyi önkormányzat és más pályázati források támogatását is szükséges, hogy élvezze. A településvezetés támogatása ugyanakkor azonosítható piaci cserének is, hiszen a fesztivál jelentős reklámértéket és népszerűséget ad a településnek. Egy 5-6 napos fesztiválhoz a helyi önkormányzat nagyságrendileg 12-18 millió forinttal járul hozzá, azonban ez értelemszerűen üzleti tárgyalások eredményeként alakulhat, illetve barter ügyletekkel is finanszírozható. A helyi önkormányzat szerepe ezenkívül a szervezés gördülékennyé tételében is megjelenik. Olyan szervezési kérdésekben tud segítséget nyújtani, mint a helyszín kijelölése, a helyszín előkészítése, illetve a fesztivál ideje alatt fokozott tájékoztatás és támogatás. Az új fesztiválok megszervezését piackutatás előzi meg. Ebben a helyi ifjúságot összefogó szervezetek tudnak támogatást nyújtani a szervezést vezető gazdasági társaságnak.

5.4.2.3. Az intézkedés időterve

Ha a tavasz végi időpont beleillik Szolnok programtervébe, akkor a fesztivált legkorábban 2019-ben lehet megszervezni, hiszen 2018-ra már a fellépők naptára is megtelt. Az első lépésben tárgyalást kell kezdeményezni Szolnok Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának a kiválasztott fesztiválszervező céggel. Ezt még 2018 nyarán meg kell tenni, hiszen a zenekarok és egyéb fellépők foglalásához legalább 8 hónappal előbb meg kell kezdeni a szervezést. A sikeres tárgyalások eredménye, hogy helyszín és költségvetési javaslat készül az önkormányzat oldaláról, amelyet a fesztivál szervező cég is elfogad. Ezzel létrejön a partnerségi megállapodás, amelyben nevesített szerepet kapnak a helyi szervezetek is, mint pl. a diákok képviselete vagy a SZEK. Innentől kezdve a szervezés tisztán piaci mechanizmussá válik, amelyben a településvezetés csak támogatólag lép fel.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Szolnoki könnyűzenei fesztivál megszervezése	Szolnokot és vonzáskörzetét célzó könnyűzenei fesztivál szervezése professzionális szervező gárda bevonásával, a helyi önkormányzattal együttműködésben	2018. nyár – 2019. nyár	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata, professzionális szervező gárda

5.4.3. Intergenerációs kapcsolatok erősítése

Társadalomkutatásoknak rendszeresen képezi tárgyát a téma, hogy az idősök és a fiatalok mennyire tekintenek egymásra pozitívan, mennyire képesek bizalommal fordulni egymáshoz. A kutatási eredmények rendre azt igazolják, hogy a személyközi ismertségen alapuló kapcsolatok esetén ez a bizalom magas, azonban minél inkább haladunk afelé, hogy a két fél egymás számára teljesen ismeretlen, annál rohamosabban csökken az egymás iránti elfogadás és bizalom. Egyes hipotézisek szerint Magyarország településein a helyzet súlyosabb, hiszen a politikai döntések sokszor nem támogatják a generációs szakadékok áthidalását, hanem inkább mélyítik a generációs feszültségeket. A hipotézis igazságtartalmától függetlenül igaz, hogy a helyzetelemzés elkészítése során felmértünk olyan generációs feszültségeket, amelyek enyhítésére szükség van a városi polgárok számára. Javaslatunk olyan elemeket tartalmaz, amelynek eredményeként személyes interakciókon keresztül kerülhet közelebb egymáshoz idős és fiatal. Ennek megvalósításában jelentős támogatást nyújt az Emberi Erőforrások Minisztériumának Oktatásért Felelős Államtitkársága részéről kidolgozott „Közösségi Szolgálat” néven bevezetett önkéntességi kötelezettség, amely lehetőséget teremt a középfokú oktatásban részt vevő hallgatók időseket segítő programokba való bevonására.

5.4.3.1. Az intézkedés tartalma

A középfokú oktatási intézmények honlapján már beszámoló is olvasható arról, hogy milyen sokrétű lehetőséget kínálnak a fiatalok számára az önkéntesség idejének eltöltésére. A rendszer aktuális működése mellett hasznosnak látnánk megerősíteni az idősökkel kapcsolatos önkéntes lehetőségeket. Ennek két eredményét látjuk a település közösségére nézve. Egyrészt növekszik az idősök és fiatalok közötti találkozások száma, amelynek következményeként számíthatunk rá, hogy a két csoport tagjai közelebb kerülnek egymáshoz, jobban megismerik egymást. Ehhez hozzátartozik, hogy jobban rálátunk egymás problémáira, kérdéseire, történeteire,

éleltszemléletére, amely dimenziók mind rendkívül meghatározó egy-egy generáció gondolkodásának megértéséhez. Másrészt számíthatunk arra, hogy a fiatalok rálátást nyernek arra, hogy jelenlétünk milyen égető egy idősödő közösségben, hogy akár a családjukban, akár a tágabb társadalmi közegben szükséges a jelenlétük, hiszen rengeteg olyan feladat adódik az idősök napi életében, amelyet ők már nem, vagy csak sokkal nagyobb nehézségek árán tudnak megoldani. Ezért az intézkedés arra fókuszál, hogy a fiatalok kerüljenek olyan helyzetekbe, amikor idősöknek tudnak úgy segítséget nyújtani, hogy nem helyettük, hanem velük együtt, közösségben láthatják el a kijelölt feladatokat. Ezek a feladatok szervezethez és erőforrás igénye szempontjából is különbözhetnek. A javaslat szerint ez az egyszerű beszélgetéstől kezdve a közös bevásárláson át az alacsony felkészültséget igénylő idősgondozásig is terjedhet. Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye a nappali ellátáson keresztül nagyon sok idős személyt elér. A cél, hogy az oktatási intézmények és az SZKTT ESZI együttműködéséből kialakulhasson a közösségi szolgálati órákban az idősökkel való kapcsolattartás nagyobb súlya.

5.4.3.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés megvalósulásában kulcsszerepe van az SZKTT ESZI szervezetének. Az intézmény feladata, hogy összegyűjtse a feladatokat az idősöktől, és azt az intézmények felé továbbítsa. Az intézmények feladata, hogy ezeket prioritásként kezelje, és időben egyenletes legyen az önkéntesek munkája az idősök számára, hogy ezzel a segítséggel valóban tudjanak számolni.

5.4.3.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedést bármikor el lehet kezdeni. Az első lépés, hogy az SZKTT ESZI és az intézmények felvegyék egymással a kapcsolatot, kialakítsák a működési rendet. Ha ez megtörtént, akkor a diákok feladathoz irányítása a gyakorlatban is megkezdődhet.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Intergenerációs kapcsolatok erősítése	A közösségi szolgálat során eltöltendő kötelező órák során a diákok lehetőséget kapnak a szolnoki idősök támogatására	2018. nyár -	Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény; Középfokú oktatási intézmények

5.4.4. Közösségszervező szervezetek támogatása

Történelmi távlatokban is érdemes megvizsgálni, hogy egy-egy települési közösség milyen ügyek, feladatok és célok mentén tudott összetartozóvá válni. A társadalomtörténeti áttekintések kiemelik, hogy a közösség elsődleges szervezői az egyházak voltak, amelyek egészen a 20. század közepéig képesek voltak megmaradni ezen szerepükben. Az egyház ekkor még jellemzően népegyházat jelentett, amelybe a társadalom túlnyomó többsége betagozódott valamilyen mértékben. Az egyházak integráló szerepe hatalmas erőforrás volt a közösség számára, hiszen határozott elvei mentén mindenkinek támaszt nyújtott abban, hogy megtalálja a saját helyét a társadalomban. A közös célok és értékek is segítették az integrációt. Ezek a kötelek olykor olyan erőssé váltak, hogy a család mellett ténylegesen az elsődleges szociális helyszín lehetett a gyülekezeti közösségből, amelyet senki sem akart elveszteni. A szocializmus egyházellenessége ugyan visszaszorította, de el nem törölte a kereszténység szerepét a közösségszervezésben. Ennek ellenére más szereplők is egyre fontosabb tényezőként jelentek meg a közösségszervezés területén. A 20. század végére a sport hasonlóan erős közösségszervező lett, azzal a különbséggel, hogy a tömegsport elterjedése előtt leginkább a fiatal korosztályokat tudta összekovácsolni. Szolnokon is látszik, hogy a sportéletnek jelentős szerepe van a fiatalok közösségére, akik büszkén húzzák magukra hétről-hétre a városhoz köthető sportklubok mezét. Ugyanakkor az egyházi és a sportélet is kezd gyengülni, hiszen a fiatalok egyre több olyan kapcsolódási formával élnek aktívan, amelyek otthon, tulajdonképpen magányban is végezhetőek. Ennek a tendenciának az eredménye, hogy az elsődleges közösség-összekovácsoló helyszín az iskolai intézmények épületei lettek. Ezekre azonban kifejezetten jellemző, hogy a közösséget csak a tanulmányi évek alatt tudja egyben tartani, később már nem. Ezért az alábbiakban kifejtett javaslat célja, hogy a társadalomban integrációs szerepet hagyományosan is ellátó aktorok élvezzenek támogatást, hogy ebben a szerepükben újra megerősödjenek. Mindkét szereplőnek van erre lehetősége, hiszen a tömegsport már egyre népszerűbb és a közösség idősebb tagjait is képes megszólítani, míg a történelmi és feltörekvő kisegyházak egyaránt eredményesek tudnak lenni a generációkat átívelő közösség megteremtésében.

5.4.4.1. Az intézkedés tartalma

A településeken működő, hagyományosan is jelentős közösségteremtő erővel bíró szereplők támogatása a helyi közösség érdeke. Azok a szervezetek, amelyek közösen elfogadott elvek és közös célok mentén működnek, mindig sikeresek a közösségekhez tartozók egyben tartásában. Ha ezek a közösségek kellőképpen nagyok és heterogén generációs megoszlást biztosít a

szerkezetük, akkor a konkrét közösségeiken túl is jelentős hatással képesek lenni az egész társadalomra – jelen esetben települési közösségekre. A hatás legalább három irányból javítja a település közösségének kohézióját. Egyrészt, az erős közösségek a településhez kötik a fiatalokat, akik kevésbé fognak elvágódni a közösségből való kiszakadástól való félelem miatt. Ez számukra nem jelent egyébként veszteséget, hiszen bízhatnak benne, hogy a településen elérhető oktatási lehetőségek javulásával hasonló lehetőségeik lesznek, mintha elmentek volna. Másrészt, a gyülekezeti közösségek kifejezetten alkalmasak a generációk közötti együttélés elősegítésére, amely elfogadás eredménye nem csak a templom falai között, hanem azon kívül is meglátszódik. Harmadrészt a gyülekezeti közösségek által kijelölt közösségi és egyéni célok is egyaránt támogatják az egyén közösség iránti felelősségérzetének növekedését. Ezért számíthatunk arra, hogy az erős gyülekezeti közösségek hatása meglátszódik a településen élők szociális érzékenységén is. A sportoló közösségek is hasonlóan hatékonyak a közösségformálásban. A két szervezet között az a különbség, hogy a versenysportra fókuszáló klubok kevésbé tudják megszólítani az idősek széles rétegeit. A közösségformálásban azért erősek a sportszervezetek, mert a közös edzések, küzdelmek során összekovácsolódnak a résztvevők, akik ráadásul extra időt is töltenek együtt a sportolás alkalmával.

Mindkét szervezettípus fontos, és szerepében, jelentőségében tovább erősíthető. A sportszervezetekkel kapcsolatban elmondható, hogy feladataik közé hangsúlyos elemként be kell emelni az egész települést megmozgató, tömegsport rendezvényeket is, amely nemzetközi tapasztalatokkal is könnyen alátámasztható módon képes népszerűvé tenni a települést a helyben lakók számára és erősíteni a fiatalok és idősebbek közötti társadalmi kohéziót. A tömegsport rendezvényeknek két típusát kell elkülöníteni. Vannak a rendszeres és eseti tömegsport alkalmak. Az eseti rendezvények körébe az egész települést együtt megszólító rendezvények tartoznak, pl. teljesítménytúra-nap vagy városfutás. A rendszeres tömegsport is fontos azonban, így olyan rendszeres tevékenységeknek is helyet kell adni, amit egyedül vagy kisebb-nagyobb baráti társaságokkal, munkahelyi közösségekkel is lehet végezni. Ehhez nagy lépést jelenthet a Véső úti Sportcentrum megújítása, amelynek tömegsport célú felhasználását rendkívül fontos átgondolni. A tömegsport infrastruktúrájának is magas minőségűnek kell lennie. Így például kiépített futópálya, műfüves focipálya, fallabda pályák kiépítése mind jelentősen tudja támogatni az elérendő célt. Ennek eredményeképpen várhatjuk, hogy nem csak a versenyszerű-, hanem a szabadidő sport is átlag feletti számban tudja megszólítani a különböző rétegeket.

A gyülekezeti közösségek esetén fontos, hogy a történelmi egyházak mellett szerepet kapjanak a közösségi élet szervezésében a kiségyházak közösségei is. A 2000-es évek óta látható tendencia, hogy míg a történelmi egyházak jellemzően a népegyházi hatásoknak megfelelően a tagként jegyzett családok gyermekeit tudja sikerrel megszólítani, addig a kiségyházak gyors növekedésükből következően is eredményesebbek a gyülekezet falain kívüliek megszólításában. Azonban érdekes kettőség, hogy a tőlük való elhatárolódás is gyakoribb jelenség. Ezért látjuk nagy szerepét a település vezetésének abban, hogy a közösségeket összehozza, segítse megjelenésüket a település programjain – különösen az ünnepi időszakokban, illetve a település egészét megmozgató programok esetén. Ezzel mutatva a település közösségének, hogy a gyülekezetek integráns és hasznos részei a városnak, amelyeket nem érdemes elhatárolódással kezelni, legyen szó akár új, akár történelmi felekezetekről. Ehhez kapcsolódóan fel kell mérni, hogy a település gyülekezetei milyen munkát végeznek a fiatalok között és a felmérés eredményei alapján érdemes megvizsgálni, hogy köztük vagy a település vezetése között milyen együttműködésekre látszik lehetőség.

5.4.4.2. Az intézkedés felelőse

Az intézkedés felelőse a települési önkormányzat, amelynek feladata, hogy mindkét területen felméréseket végezzen. A tömegsporttal kapcsolatban megvizsgálandó, hogy a település közössége milyen sportokat preferál és az ezekhez tartozó infrastruktúrával mennyire elégedett. A felmérést követően akciótervet kell készíteni a meglévő infrastruktúra hozzáférhetőségének növelésére, a leendő fejlesztések eredményének becsatornázására a tömegsportba, valamint további, elsősorban szabadidős sport tevékenységű felhasználást segítő infrastruktúra kialakítására.

Az egyházak esetén egy félévente történő, rendszeres egyeztetés kezdeményezését javasoljuk, ahová a történelmi egyházakhoz tartozó felekezetek és a kiségyházi közösségek vezetői is meghívást kapnak. Az egyeztetéseken a megjelentek áttekintnék egymás és a település közösségének a következő félévére tervezett programjait és egyeztetnének a közös fellépés illetve egymás támogatásának módjáról.

5.4.4.3. Az intézkedés időterve

Az intézkedéseket már 2018. szeptemberétől meg lehet kezdeni, hiszen jelentős forrásigény nem társul hozzá, hanem a meglévő erőforrások optimalizálására épít.

Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Intézkedés megvalósításának időszaka	Felelős
Közösségszervező szervezetek támogatása	A sportszervezetek és infrastruktúra, valamint az egyházi közösségek programjainak áttekintése és a szereplők között kialakítható szinergia támogatása annak érdekében, hogy a település közösség számára könnyebben elérhetőek legyenek	2018 ősz -	Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata

6. Az intézkedések elvárt hatása

Az alábbi táblázat azt mutatja be, hogy az egyes intézkedések mely célcsoportokat érintik és az első hatás jelentkezése mikor várható. Fontos, hogy bár az intézkedések kifejezetten az ifjúsági célcsoportra fókuszálnak, azok jellegéből adódóan közvetett célcsoportként szinte minden esetben azonosíthatjuk Szolnok teljes lakosságát is. Bizonyos intézkedéseknél pedig egyéb közvetlen célcsoportokat is érintenek az intézkedések, pl. a szolnoki idős korcsoportot, vagy a szolnoki vállalkozók körét. A hatások jelentkezésénél azt az időszakot azonosítottuk be, amikor az intézkedés az első hatást generálja, mivel ez rendkívül fontos, még akkor is, ha sok esetben a teljes hatás elérésére várnunk is kell egy adott intézkedés teljes ciklusának lezárulásáig és elemzéséig.

Intézkedéscsoport	Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Elvárt hatás	Elvárt hatás érintett célcsoportjai	Hatás jelentkezésének dátuma
1. „Itthon vagyok” – korcsoportok közötti együttélést fejlesztő intézkedések	Szolnoki Egyeztető Fórum	A település közösségeit vezető és fejlődésében kulcsszerepet játszó aktorok számára találkozási pont biztosítása a városfejlesztést érintő kérdések egyeztetésére	Olyan aktorokat tömörítő szakértői szervezet jön létre, amely képes az ifjúság megtartására előírt intézkedések előkészítésére, koordinálására és monitorozására. Ezáltal amellett, hogy az intézkedések szisztematikus megvalósítása biztosított, az érintett célcsoportok bizalma is nő az intézkedések megvalósulásában.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport - megvalósító intézmények és szervezetek Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2019. III. negyedévtől, az első éves működés után.
	Ifjúságot megszólító városimázs és városkommunikáció kialakítása	A közösségi média használatán alapuló, folytonos eredmény-, imázs-, valamint konzultációs kommunikáció, mely ifjúság kompatibilis	Az ifjúság felé irányuló átgondolt városimázs kommunikáció hatására a fiatalok identitása megerősödik, felismerik és értékelik városuk értékeit, jövőképet kapnak.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2019. II. félévtől
	Ifjúsági korcsoport részvétele a település döntéshozatali mechanizmusában	A Szolnoki Városi Diákok Tanácsa szerepének, illetve működési hatékonyságának növelése	Az ifjúság véleménye és érdekének védelme megjelenik a döntéshozatalban. Jövőképek, identitásuk megerősödik, csökken az elvándorlási hajlandóság.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport, kiemelten a középiskolai és egyetemi korosztály Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2019. III. negyedévtől
	Ifjúsági korcsoport alkalmazkodási- és önmenedzselési képességét vizsgáló monitoring rendszer kialakítása	Az ifjúság alkalmazkodási-, önmenedzselési képességének felmérése, kiértékelése, diszeminálása. Az adatok felhasználásához a tanárok számára szakértőkkel történő konzultációs lehetőség biztosítása.	Képet kapunk az ifjúság alkalmazkodási és önmenedzselési képességéről, amelynek birtokában összeállítható az ifjúságot célzó önmenedzselési tudás átadásának módja. A célzott képzésekkel a célcsoport tudatossága, közösségi életben tanúsított aktivitása és életminősége javul.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport, kiemelten a középiskolai korosztály Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2020. II. negyedévtől
	Önálló életkezdést támogató eszkörendszer kialakítása	Fecskeház program kiépítése, tehát az önkormányzat által kedvező ingatlanbérleti lehetőségek biztosítása a nem kellő jövedelemmel rendelkező fiatalok számára	A fiatalok életkezdésének megkönnyítése által az elvándorlási hajlandóság csökkentése, az életminőség javulása és a biztonságérzet erősödése.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2021. I. negyedévtől, a pillot időszak lezárását követően

Intézkedéscsoport	Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Elvárt hatás	Elvárt hatás érintett célcsoportjai	Hatás jelentkezésének dátuma
2.a Munkaerő-piaci lehetőségeket fejlesztő intézkedések	Háromoldalú együttműködés a tehetséges fiatalok helyben tartása érdekében	A kooperatív oktatás módszerére épülő ösztöndíj létrehozása az önkormányzat által, partnervállalkozások bevonásával	Az ösztöndíj létrehozásával a tehetséges diákok városhoz való kötődése erősödik, az esetlegesen más város oktatási intézményében megszerzett tudással rendelkező fiatalok pályakezdőként visszatérnek Szolnokra.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport - Szolnoki vállalkozások Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2022. II. félév, az első ösztöndíjas év lezárásakor.
	Együttműködés a vállalkozási hajlandóságot ösztönző társadalmi szervezetekkel	A helyi fiatalok vállalkozói hajlandóságának ösztönzése, a FIVOSZ-szal partnerségben	Vállalkozóvá válás ösztönzésével a fiatal vállalkozások számának növekedése, a gazdaság erősödése, az elvándorlási hajlandóság gyengülése, az új szolgáltatások elérhetősége által a teljes lakosság életminőségének javulása.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2020. III. negyedév, az első együttműködések lezárultakor.
	Ipar 4.0 Támogató Központ	A vállalkozók számára támogató hatást jelentő kutatás-fejlesztési központ megalapítása, a térség aktorainak segítségével kijelölt területen	A város a gazdasági kitérés pontjának megerősítésével az Ipar 4.0 fejlesztések és cégek egyik magyarországi központjává válik, gazdasága hosszú távon erősödik, minőségi munkaerő vonzó és ifjúságmegtartó ereje nő.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport - Szolnoki vállalkozások - Szolnokra települő Ipar 4.0 vállalkozások Közvetett: - Szolnok teljes lakossága - magyarországi ifjúsági célcsoportból Szolnokra betelepülő munkavállalók	2021. III. negyedév
	Szolnoki Mezőgazdasági Innovációs Központ létrehozása	A vállalkozók számára támogató hatást jelentő kutatás-fejlesztési központ megalapítása, a térség mezőgazdasági aktorainak segítségével kijelölt területen	Szolnok kihasználva az adottságait, az egyik legdinamikusabban fejlődő termelőágazat, a mezőgazdasági innovációs ipar nemzetközi érdeklődést is felkeltő központjaként pozicionálja magát az országban. A központ igénybevétele versenyelőnyt biztosít az innovációban érdekelt szereplők számára, növelve a város vonzerejét.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport - Szolnoki vállalkozások - Szolnokra települő mezőgazdasági vállalkozások Közvetett: - Szolnok teljes lakossága - magyarországi ifjúsági célcsoportból Szolnokra betelepülő munkavállalók	2022. II. félévtől
2.b Tanulást és önképzést támogató intézkedések	Ipar 4.0 igényeit kielégítő képzések megalakítása minden képzési szinten	A köznevelésben és a felsőoktatásban is meghonosítható, informatikai szaktudást erősítő képzés indítása	Az ifjúsági korcsoport az Ipar 4.0 tekintetében versenyképes tudással rendelkezik, önbizalma, biztonságérzete nő, a város kitérés pontjaként azonosított gazdasági ágazatban jövőképét látja, az itt működő vállalkozások helyi, minőségi munkaerőt nyerne. Ezáltal a fiatalok identitása erősödik, elvándorlási hajlandósága gyengül.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport - Szolnoki vállalkozások Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2022. II. félév, az első képzési ciklus lezárultával
	Számítástechnikai ismeretszerzés kiemelt támogatása	Informatikai képzések, kiemelt fontossággal rövid ciklusú programozó képzés indítása a Talentum Házban, illetve ingyenes képzés indítása középkorúak/idősek számára, az általános digitális alfabetizmus elérése érdekében	Az ifjúsági korcsoport közoktatáson kívüli formában nyújtott képzésekkel elérhető tudással felvértezve versenyképes lehet a munkaerőpiacon, a vállalkozások minőségi munkaerőfelvételi indexe javul. A középkorúak/idősek számára nyújtott felzárkóztatással munkaerőpiaci értékük nő, életminőségük javul, városhoz való kötődésük erősödik. A vállalkozások munkaerőállományának minősége javul. Minden célcsoport tekintetében a lakosok "smart city kompatibilissé" válnak.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport - Szolnok középkorú és idős célcsoport - Szolnoki vállalkozások Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2022. II. félév, az első képzési ciklus lezárultával
	Önismeretet fejlesztő eszközrendszer kialakítása az iskolarendszerű képzéshez illesztve	Az iskola pszichológusi jelenlét megerősítése, az általa vezetett és szervezett rendszeres, proaktív önismereti tréningeknek, illetve a munkakörhöz kapcsolódó előítéletek, beidegződések eltörlésének eszközével	A fiatalok önismeret, életvezetési tudásra tesznek szert, öntudatos, értékeiknek tudatban lévő célorientált fiatalokként illeszkedni tudnak élet- és pályakezdőként a város által nyújtott területekre. Életminőségük, egészségük javul, hatással lesznek a teljes városi közösségre.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport, kiemelten a középiskolai korosztály Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2021. II. félév, köztes mérés az első képzési év lezárultával, 2024. II. félév, az első teljes képzési ciklusban résztvevő végzősökkal

Intézkedéscsoport	Intézkedés megnevezése	Intézkedés tartalma	Elvárt hatás	Elvárt hatás érintett célcsoportjai	Hatás jelentkezésének dátuma
3. Közösségi környezet fejlődését támogató intézkedések	„Talentum” Öncejlésztő és Közösségi Tér létrehozása	Oktató- és tréningterem, fiataloknak szóló szolgáltatók, kávézó és söröző, rendezvényterem létrehozása a „Talentum” munkanéven tervezett közösségi házban, melynek üzemeltetési háttere képes a változó igényekhez alkalmazkodni	Köznevelésből hiányzó kompetenciák megszerzési lehetőségének biztosításával az ifjúság versenyképes tudásának és önbizalmának növelése, ezáltal az ifjúság identitása erősödik és csökken az elvándorlási hajlandóság. Az ifjúság igényeire szabott közösségi tér kialakításával közösségi tér létrehozásával a közösségi kapcsolatok erősödése, az életminőség javulása.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2021. II. félév, az első képzési/működési év lezárását követően
	Szolnoki könnyűzenei fesztivál megszervezése	Szolnokot és vonzaskörzetét célzó könnyűzenei fesztivál szervezése professzionális szervező gárda bevonásával, a helyi önkormányzattal együttműködésben	A fiatalok szórakozási és szabadidős igényeinek kielégítésével a városhoz való kötődés erősödése, az életminőség javulása.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport, kiemelten a középiskolai és egyetemi korosztály Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2019. II. félévtől
	Intergenerációs kapcsolatok erősítése	A közösségi szolgálat során eltöltendő kötelező órák során a diákok lehetőséget kapnak a szolnoki idősök támogatására	Az intergenerációs hatások és bizalom erősödése, a városi értékek személyes kapcsolaton keresztül történő átörökítésével az identitás erősödése. Az idős korosztály hasznosság érzésének erősödése, életminőségének javulása.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport, kiemelten a középiskolai korosztály - Szolnok idős célcsoport Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2019. II. félévtől
	Közösségszervező szervezetek támogatása	A sportszervezetek és infrastruktúra, valamint az egyházi közösségek programjainak áttekintése és a szereplők között kialakítható szinergia támogatása annak érdekében, hogy a település közösség számára könnyebben elérhetőek legyenek	A szervezetek tevékenysége közötti szinergia javul, a szervezetek tudatosabbak és kooperatívabbak. A lakosoknak nyújtott programok/tevékenységek elérhetősége, valamint minősége és szervezethez való kötődésük erősödik.	Közvetlen: - Szolnok ifjúsági célcsoport Közvetett: - Szolnok teljes lakossága	2019. II. félévtől

7. Összegzés

A feltárt helyzetkép és a stratégiai dokumentum választott felépítése jól mutatja, hogy melyek azok a területek, amelyeken egy olyan városnak tevékenykednie kell, amely hosszú távon meg akarja tartani az ifjúsági korosztályt, meg akarja állítani az elvándorlásukat. Szolnok nincs egyedül ezzel a törekvéssel, hiszen országosan hasonló a helyzet, a városok versenyt futnak egymással a képzett, minőségi munkaerőért. A helyzeten nem javít az sem, hogy a megnövekedett mobilitással ebben a versenyben már nem csupán a magyarországi városok a résztvevők, hanem a külföldi városok munkaerő elszívó hatása is markánsan jelentkezik, az elérhető abszolút jövedelem „fegyverét” használva.

A bemutatott intézkedéscsomag arra tesz javaslatokat, Szolnok mely területeken, hogyan tudna fellépni úgy, hogy a relatív jövedelem nyújtotta esély mellett az ifjúsági korosztály egyéb, kötődést kiváltó mozgatórugóira is hatni tudjon, és hosszú távon egy olyan tudatos, minőségi tudással felvértezett és identitásában erős ifjúságot tudhasson magáénak, akikre a város biztonsággal alapozhatja a jövőjét.

A fenti intézkedések megvalósítása sok esetben forrásigénnyel jár együtt, és mindenképpen fegyelmezett, folyamatos és kitartó munkát igényel, nem egy intézkedésnél azonnali beavatkozással. Ezért Szolnok városvezetésének a finanszírozás biztosítása mellett feladata, hogy olyan elkötelezett szakértői és önkéntes csapatot jelöljön ki és toborozzon a feladatok megvalósítására, akik az egyes szakterületeken képesek együttműködni, koordinálni és kezelni az esetleges változásokat is. Az intézkedéscsomag csak abban az esetben lehet sikeres, ha az egymásra épülő lépéseket a város képes lesz fegyelmezetten megvalósítani.

Jelen ifjúsági stratégia egy élő dokumentum, megalkotása a valós munka kezdetét jelenti csupán. A szakértők egyeztetése alapján a stratégiába akár újabb elemek is beemelhetők, az ifjúsági célcsoport igényeinek megfelelően. A stratégia elfogadása esetén minden résztvevőnek tisztában kell lennie vele, hogy az egyes beavatkozási területek cselekvési akciótervei is mihamarabb el kell készüljenek. Amennyiben sikerül létrehozni és aktivizálni a fiatalok szervezeteit és integrálni a város irányában elkötelezett Szolnoki Egyeztető Fórumba, a fenti intézkedések megvalósítása és folyamatos monitorozása, fejlesztése érdekében, akkor Szolnok jó eséllyel tesz szert versenyelőnyre a fiatalok megtartása és a településre vonzása terén is.